

สำนักหอสมุด
สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

การพัฒนาและประเมินสื่อสำหรับการให้คำปรึกษาแก่
ผู้ป่วยในคลินิกวารังฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์
สุขภาพ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

วันลงทะเบียน 26 ก.ค. 2548

เลขทะเบียน 4890192

เลขเรียกหนังสือ W4 3149ก 2548

โดย

นางสาวรอมิตา จิตมณี

นางสาวรวราพร เฟื่องวานิชย์

นางสาวอัจฉรี ปัญญาวรรณรักษ์

ปฏิญานีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
กุมภาพันธ์ 2548

ชื่อเรื่อง การพัฒนาและประเมินสื่อสำหรับการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกนารีฟาริน

สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

คณะผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวรมิดา จิตมณี	
	นางสาววรภาพร	เฟื่องวานิชย์
	นางสาวอัจฉรี	ปัญญาวรรณรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ปิยะรัตน์	นิมพิทักษ์พงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผศ.ดร.ณธร	ชัยญาคุณาพฤกษ์
ภาควิชา	เภสัชกรรมปฏิบัติ	
ปีการศึกษา	2547	

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินสื่อที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกนารีฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวรจังหวัดพิษณุโลก โดยมีระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2547 ถึงมกราคม 2548 มีขั้นตอนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การประเมินสื่อที่มีใช้ในปัจุบัน รวบรวมข้อมูลลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการให้บริการ และพัฒนาสื่อ ส่วนที่ 2 การประเมินสื่อเบื้องต้น ส่วนที่ 3 การนำสื่อไปใช้และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการศึกษาส่วนที่ 1 พบว่า สื่อที่มีใช้ในปัจุบันที่รวบรวมได้ 12 รายการ มีจุดที่ควรปรับปรุงทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ และจากการวิเคราะห์ผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบการให้บริการ จึงจัดทำสื่อ 2 ประเภท คือ สมุดประจำตัวผู้ป่วย และภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา จากนั้นประเมินสื่อด้วยเกณฑ์การประเมิน 4 เกณฑ์ คือ ความถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ ความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ ความเหมาะสมของการนำสื่อไปใช้ และความเข้าใจต่อสื่อ ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เภสัชกรผู้ให้บริการ และผู้ป่วย จึงมีการปรับปรุงตามผลการประเมิน แล้วนำสื่อไปใช้กับผู้ป่วยจำนวน 13 ราย ผลการประเมินสื่อโดยเภสัชกรผู้ให้บริการพบว่า ความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ ความเหมาะสมของรูปแบบสื่อและการนำสื่อไปใช้อยู่ในระดับมาก แต่ความทนทานเก็บรักษาง่ายอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินสื่อโดยผู้ป่วยพบว่า สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย รูปแบบของสื่อน่าสนใจ หาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย รูปภาพสามารถมองเห็นและคำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเรื่องโรค ยา ข้อควรปฏิบัติต่างๆ และคำอธิบายได้มากขึ้นอยู่ในระดับมาก แต่ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง สรุปงานวิจัยนี้ได้แสดงถึงขั้นตอนการพัฒนาสื่อประกอบการให้คำปรึกษาของเภสัชกร และผลของการพัฒนาสื่อนี้พบว่า มีความชัดเจนและถูกต้องของเนื้อหา มองเห็นและอ่านได้ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ และมีประโยชน์ในการนำไปใช้

II

Title: Development and Evaluation of Counseling-Aided Materials Used in the Warfarin Clinic at Health Science Research Institutes, Naresuan University, Phitsanulok

By: Ramida Chitmanee
Waraporn Fuangwanich
Atcharee Punyawananuk

Advisor: Dr.Piyarat Nimpitakpong

Co-advisor: Assistance Professor Dr.Nathorn Chiyakunapruk

Department: Pharmacy Practice

Academic Year: 2004

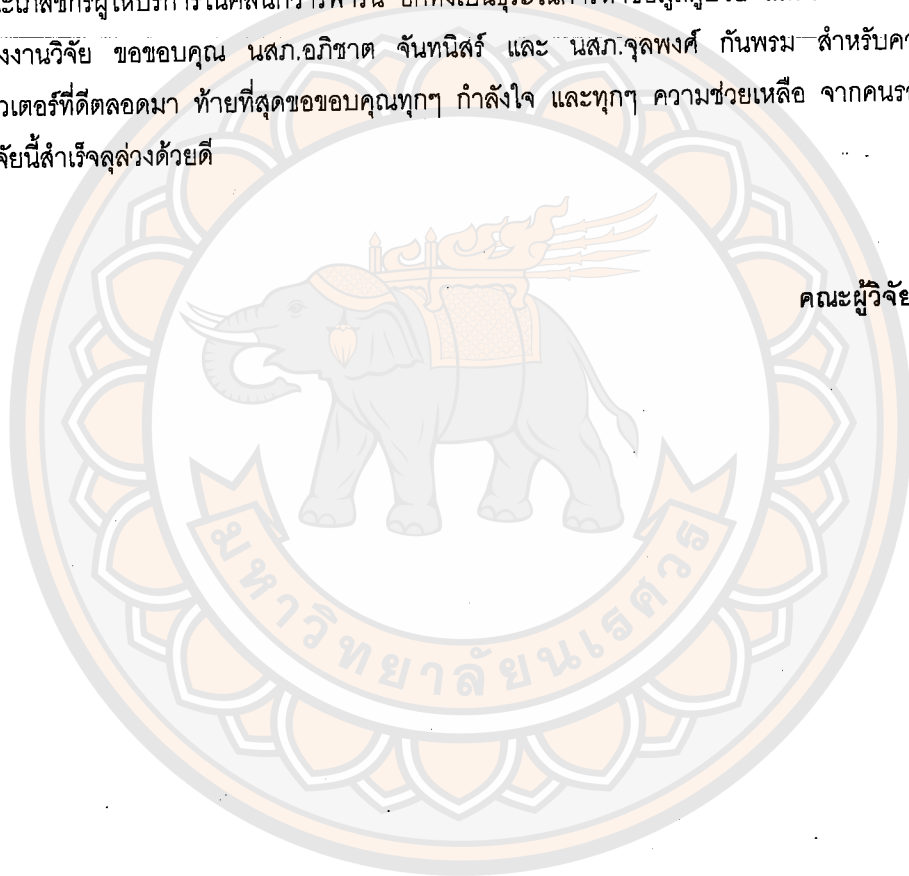
Abstract

This action research aimed to develop and evaluate counseling-aided materials used by pharmacists in Warfarin clinic at Health Science Research Institutes, Naresuan University, Phitsanulok. The study consisted of three steps: 1) exploring information regarding target patients, pharmacists, and settings, observing consultation process and evaluating existing counseling-aided materials used in other hospitals, 2) creating evaluation criteria and evaluating the newly developed materials according to the criteria, and 3) requesting pharmacists to use the materials during the individual counseling sessions in which 13 patients taking Warfarin participated and then getting feedback from the patients and pharmacists. According to crucial information retrieved from step 1, two materials; a booklet and a flipchart were developed. Four criteria including content and comprehension, usefulness, legibility, and practicality were used by experts, pharmacists and patients to evaluate the newly developed materials. The researchers then made changes according to the information received from the evaluators. After using the final version of the counseling-aided materials with 13 patients at the clinic, pharmacists reported that the materials were practical and useful with accurate and complete information regarding Warfarin uses. However, they reported the materials might not be durable enough to use extensively. Most patients rated high on legibility, comprehension, clarity of pictures and texts, and usefulness of both booklet and flipchart, and rated medium on practicability to carry and use on daily basis mainly because of the size of the booklet. In conclusion, the study demonstrated and explained methods and steps toward developing patient-centered counseling-aided materials used in pharmacist consultation. These newly developed materials were rated high by both patients and pharmacists on the clarity and accuracy of the content, comprehension, usefulness, and legibility.

กิตติกรรมประกาศ

หลายปีของการศึกษาในคณะเภสัชศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยได้เกิดทักษะแห่งการเรียนรู้ และได้ฝึกปฏิบัติในการนำองค์ความรู้ต่างๆ ที่เรียนมาใช้ในการทำโครงการวิจัยนี้ขึ้น ทั้งนี้ต้องขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.ปิยะรัตน์ นิมพิทักษ์พงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ผู้ให้คำแนะนำและกำลังใจที่ดีตลอดมา ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ณธ ชัยญาคุณาพฤกษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการร่วม ผู้ให้คำแนะนำ และแรงกระตุ้นในการทำงานเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ดร.อารมณ เจษฎาญาณเมธา ดร.ศิรดา มาผั่นตะ และ ผศ.ดร.ภิญญาภา เปลี่ยนบางช้าง ที่ได้สละเวลามาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินสื่อ และได้ให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสื่อในโครงการวิจัยนี้ ขอขอบพระคุณ ภญ.ดวงดาว วงศ์จำปา และ ภญ.จารุวรรณ สุภลาภ เภสัชกรประจำสถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ผู้ที่ให้ความร่วมมือสำหรับโครงการวิจัย ในฐานะเภสัชกรผู้ให้บริการในคลินิกวาริฟาริน อีกทั้งเป็นธุระในการหาข้อมูลผู้ป่วย และให้คำแนะนำต่างๆ ที่จำเป็นต่อโครงการวิจัย ขอขอบคุณ นสภ.อภิชาติ จันทนิษฐ์ และ นสภ.จุลพงศ์ กันพรม สำหรับความช่วยเหลือด้านคอมพิวเตอร์ที่ดีตลอดมา หายที่สุดขอขอบคุณทุกๆ กำลังใจ และทุกๆ ความช่วยเหลือ จากคนรอบข้างที่ทำให้งานโครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญตาราง	V
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญ ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
คำสำคัญของเรื่องทำการวิจัย	3
วิธีการดำเนินการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ข้อจำกัดงานวิจัย	4
บทที่ 2 การปริทัศน์วรรณกรรม	
การใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษา	6
การพัฒนาสื่อ	7
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบการวิจัย	12
ประชากร	12
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	12
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	12
การวิเคราะห์ข้อมูล	14
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการให้บริการ และประเมินสื่อที่มีใช้ในปัจุบัน และพัฒนาสื่อ	16
ส่วนที่ 2 การประเมินสื่อเบื้องต้น	25
ส่วนที่ 3 การนำสื่อไปใช้และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด	32
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	37
เอกสารอ้างอิง	39
ภาคผนวก	41
ภาคผนวก ก แบบประเมินสื่อเบื้องต้น	
ภาคผนวก ข แบบประเมินสื่อเมื่อนำสื่อไปใช้	
ภาคผนวก ค รูปแสดงกระบวนการพัฒนาสื่อ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4- 1 ผลการวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัย	17
4- 2 ผลการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ	20
4- 3 แสดงข้อมูลด้านอายุ	23
4- 4 แสดงข้อมูลด้านอาชีพ	23
4-5 ผลการประเมินสมุดประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยารักษา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย	25
4-6 ผลการประเมินภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านข้อมูลยารักษา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย	28
4- 7 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย	31
4- 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค	32
4- 9 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบประเมิน	33
4- 10 ผลการตอบแบบประเมินสมุดประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้บริโภค	33
4- 11 ผลการตอบแบบประเมินภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้บริโภค	34
4- 12 ผลการประเมินสมุดประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้ให้บริการ	34
4- 13 ผลการประเมินภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้ให้บริการ	35

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ ที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย และการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ยาแอสไพรินเป็นยาต้านการแข็งตัวของเลือดชนิดรับประทาน ใช้ในการรักษาผู้ป่วยที่เกิดภาวะอุดตันของหลอดเลือดแดงและดำ และสามารถป้องกันการบาดเจ็บของหลอดเลือดในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะอุดตันของหลอดเลือด การใช้ยาแอสไพรินควรจะให้ผู้ป่วยได้รับในขนาดที่ทำให้มีค่า INR อยู่ในช่วงที่ให้ผลในการรักษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการรักษาและมีความปลอดภัยต่อผู้ป่วยที่ได้รับยา อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยหลายปัจจัยที่ทำให้ค่า INR เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่นอกระดับเป้าหมายที่ต้องการ เช่น อายุ การบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย สภาวะความเจ็บป่วย อันตรกิริยาระหว่างยากับยา หรือยากับอาหาร และความร่วมมือในการใช้ยา ซึ่งความปลอดภัยและประสิทธิภาพของการใช้ยาขึ้นอยู่กับ การควบคุมค่า INR ให้อยู่ในช่วงที่มีผลในการรักษา ถ้าสูงกว่าจะทำให้เกิดภาวะเลือดออกเพิ่มมากขึ้น และหากต่ำกว่าก็ทำให้เสี่ยงต่อการเกิด thromboembolism ได้¹⁻³

การใช้ยาแอสไพรินนอกจากจะต้องระวังเกี่ยวกับการควบคุมค่า INR ให้อยู่ในช่วงที่ให้ผลในการรักษาแล้ว ยานี้ยังสามารถเกิดอันตรกิริยากับยาอื่นๆ รวมทั้งอาหารเสริมและสมุนไพรบางชนิดที่อาจมีผลต่อกระบวนการ metabolism ของยาผ่าน cytochrome P450 และนอกจากนี้ยังไม่ควรใช้ยาแอสไพรินในช่วง 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ เนื่องจากมีรายงานว่า การใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์ จะทำให้ทารกเกิดมาผิดปกติหรือเสียชีวิตได้ ดังนั้นขณะใช้ยานี้จะต้องมีการคุมกำเนิด หรือหากมีการตั้งครรภ์ เพื่อความปลอดภัยต้องหลีกเลี่ยงการใช้ยาแอสไพรินตลอดระยะเวลาของการตั้งครรภ์⁴ จะเห็นได้ว่าการใช้ยาแอสไพรินนี้จัดได้ว่ามีความเสี่ยงสูงมากและมีข้อควรระวังในการใช้ยามากมาย อีกทั้งหากเกิดข้อผิดพลาดสามารถเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

ปัจจุบันมีการใช้ยาต้านการแข็งตัวของเลือดในระยะยาวอย่างแพร่หลายมากขึ้น เนื่องจากมีการทดลองขนาดใหญ่ที่ทำโดยการสุ่ม ได้แสดงผลออกมาว่าการใช้ยาต้านการแข็งตัวของเลือดนั้นสามารถป้องกันการเกิด stroke ในคนไข้ nonrheumatic atrial fibrillation และลดการเสี่ยงของการตายและลดอัตราการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคหลอดเลือดหัวใจหลัง myocardial infarction เจียบพลัน⁵

การใช้ยาแอสไพรินอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ผู้ป่วยจำเป็นต้องมีความเข้าใจในกระบวนการรักษาและการใช้ยาอย่างถูกต้องสมบูรณ์ รวมทั้งเข้าใจในความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นขณะใช้ยาด้วย โดยมีปัจจัยที่สำคัญต่างๆ อันจะส่งผลต่อการใช้ยาแอสไพรินของผู้ป่วยที่ทำให้การรักษานั้นไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งผู้ป่วยควรมีความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และปฏิบัติตามตัวอย่างเคร่งครัด รวมทั้งหากเกิดอาการอันไม่พึงประสงค์ขึ้น ผู้ป่วยควรมีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้ และสามารถบอกกับแพทย์ผู้ดูแลได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทั้งนี้การให้ความรู้กับผู้ป่วยที่ได้รับยาแอสไพริน เป็นครั้งแรก จึงนับเป็นโอกาสที่สำคัญที่สุดที่ทีมผู้ให้การดูแลผู้ป่วยจะได้สร้างความเข้าใจ เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความตระหนักและมีความร่วมมือในการใช้ยา

การตรวจติดตามประสิทธิภาพและความปลอดภัยของการใช้ยาแอสไพริน ทำได้โดยการตรวจค่า INR ของผู้ป่วย โดยค่า INR เป้าหมายนี้จะขึ้นอยู่กับข้อบ่งชี้ตามสภาวะโรคที่ผู้ป่วยเป็น มีการศึกษาที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือ

ในการใช้ยารักษาด้วยอินซูลิน โดยวัดผลจากค่า INR พบว่าผู้ป่วย atrial arrhythmia ที่มีการใช้ยารักษาด้วยอินซูลินมีค่า INR ตามเป้าหมาย 57.8% ของเวลาในการรักษา ซึ่งมีค่า INR ต่ำกว่าระดับการรักษา 27.6 ± 25.7 % และสูงกว่าระดับการรักษา 14.9 ± 17.0 %⁶ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตลอดระยะเวลาในการรักษานั้นกว่าร้อยละ 50 ที่ค่า INR ไม่อยู่ในช่วงของการรักษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการรักษา อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการใช้ยาได้ด้วย

ความร่วมมือในการใช้ยาที่ดีและมีการตรวจติดตามระดับยาในเลือดมีความจำเป็น เพื่อตรวจติดตามความปลอดภัยและประสิทธิภาพของยาได้ แต่สิ่งที่ก่อให้เกิดความไม่ร่วมมือในการใช้ยานั้น ยังไม่มีการศึกษาในทางปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามมีหลายการศึกษาที่พบว่า การให้ความรู้กับผู้ป่วย และการตรวจติดตามจากทีมผู้ให้การดูแล สามารถเพิ่มประโยชน์และความปลอดภัยให้แก่ผู้ป่วยได้จริง⁷

ก่อนหน้านี้มีการศึกษาเพื่อประเมินโปรแกรมการให้คำปรึกษาในการใช้ยา สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับยารักษาด้วยอินซูลินก่อนออกจากโรงพยาบาล พบว่าสามารถเพิ่มประโยชน์ และความปลอดภัยให้แก่ผู้ป่วยได้จริง⁸ ซึ่งเภสัชกรมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง โดยการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยนั้นนอกจากต้องใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้ป่วยด้วยวัจนภาษา และอวัจนภาษาแล้ว การใช้สื่อช่วยในการประกอบการให้คำปรึกษานั้นยังเป็นเครื่องมือสำคัญ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการอธิบาย ซึ่งอาจช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเข้าใจในเรื่องที่เภสัชกรต้องการสื่อสารให้ผู้ป่วยทราบและเข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้องมากขึ้นได้⁹

โดยทั่วไปการใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาเป็นวิธีการสื่อสารระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้ป่วยอย่างหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม อาจเกิดปัญหาที่ทำให้ผู้ป่วยไม่เข้าใจ หรือเข้าใจผิดจากการดูการอ่านสื่ออื่นๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยสูงอายุและผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาในเกณฑ์ต่ำ หากมีปัญหาคือความไม่เข้าใจต่อสื่อเกิดขึ้น อาจทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าใจในเรื่องที่มีความจำเป็น จนส่งผลกระทบต่อการใช้ยาหรือการรักษาได้ ทั้งนี้ในการจัดทำสื่อประกอบการให้คำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของสื่อและความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของการนำสื่อไปใช้จริง¹⁰ เพื่อให้สื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยนั้นมีคุณภาพและเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน จึงต้องมีการพิจารณาถึงความถูกต้องและสมบูรณ์ของเนื้อหา โครงสร้างและรูปแบบของสื่อ ซึ่งประกอบด้วย ตัวอักษร การจัดบรรทัด การจัดหน้า รูปภาพที่ใช้ประกอบ เป็นต้น¹¹ อีกทั้งสื่อเหล่านั้นจะต้องมีความเหมาะสมต่อการใช้งานจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ของสื่อเหล่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดความเข้าใจในกระบวนการให้คำปรึกษาได้ดียิ่งขึ้น

สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ให้บริการการรักษาผู้ป่วยทั่วไป และเป็นศูนย์การรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจ โดยระบบการให้บริการต่างๆ อยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนาและปรับปรุง โดยงานบริการเภสัชกรรมจัดเป็นงานที่เภสัชกรควรมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา เพื่อให้งานบริการเภสัชกรรมเป็นส่วนหนึ่งของงานบริการการรักษาผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งงานบริการเภสัชกรรม อันได้แก่ การให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ใช้ยารักษาด้วยอินซูลินนั้น ยังไม่มีสื่อที่เหมาะสมสำหรับให้คำปรึกษาการใช้ยารักษาด้วยอินซูลิน ซึ่งจะเพิ่มประโยชน์ในการเพิ่มความเข้าใจแก่ผู้ป่วยและเอื้อประโยชน์ในการทำงานของบุคลากรดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาสื่อสำหรับการให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ใช้ยารักษาด้วยอินซูลิน เพื่อนำไปใช้ในคลินิกอินซูลิน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกวาร์ฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อประเมินสื่อที่พัฒนาขึ้น เมื่อนำไปใช้จริง ในคลินิกวาร์ฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาและประเมินสื่อในการให้คำปรึกษาผู้ป่วย ในคลินิกวาร์ฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

คำสำคัญของเรื่องที่ทำการวิจัย

สื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย	หมายถึง เครื่องมือที่จะช่วยเชื่อมต่อการดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ป่วย ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี ช่วยให้ผู้รับเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถ นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
ผู้เชี่ยวชาญ (Expert)	หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ด้านการ ใช้สื่อให้ความรู้ทางสุขภาพ และผู้ที่มีความรู้เรื่องการใช้ยาวาร์ฟาริน
ผู้ให้บริการ (Clinician)	หมายถึง เกสซกรผู้ดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยาวาร์ฟารินแก่ ผู้ป่วย
ผู้บริโภค (Consumer)	หมายถึง ผู้ป่วยที่เข้ารับบริการให้คำปรึกษา ในคลินิกวาร์ฟาริน สถาบันวิจัยทาง วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการ

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาการใช้ยาวาร์ฟาริน, การใช้สื่อเพื่อประกอบการให้คำปรึกษา การใช้ยา, แนวทางการประเมินสื่อให้ความรู้
2. รวบรวมสื่อที่มีใช้อยู่ในคลินิกวาร์ฟารินของโรงพยาบาลต่างๆ เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลพุทธชิน ราช เป็นต้น
3. ศึกษาและวิเคราะห์สื่อที่รวบรวมได้
4. สังเกตและสัมภาษณ์ผู้ให้บริการเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษา ข้อมูล และลักษณะทั่วไปของผู้ป่วย ปัญหาของการให้คำปรึกษาการใช้ยาวาร์ฟาริน

5. กำหนดแนวทางและสร้างสื่อสำหรับให้คำปรึกษาการใช้ยาตัวฟาโรน
6. กำหนดเกณฑ์การประเมินสื่อในการให้คำปรึกษา แบ่งตามหัวข้อเป็น 4 เกณฑ์ คือ
 - 1) เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของข้อมูลและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ
 - 2) เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ
 - 3) เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของการนำสื่อไปใช้
 - 4) เกณฑ์การประเมินความเข้าใจต่อสื่อ

โดยประเมินจาก 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้เชี่ยวชาญ (Expert panel) ประเมินตามเกณฑ์ที่ (1 และ 2
 2. ผู้ให้บริการ (Clinician) ประเมินตามเกณฑ์ที่ (2 (1 และ 3
 3. ผู้บริโภค (Consumer panel) ประเมินตามเกณฑ์ที่ (2 และ 4
7. ประเมินสื่อในการให้คำปรึกษาที่สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้จริง
 8. ทดลองใช้จริง เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของสื่อที่สร้างขึ้น และปรับปรุงแก้ไข
 9. นำสื่อที่สร้างขึ้นไปใช้จริง และประเมินสื่อในการให้คำปรึกษาที่สร้างขึ้น จากผู้ให้บริการ และผู้บริโภค ตาม เกณฑ์ที่กำหนด
 10. ประเมินและสรุปผลการวิจัย

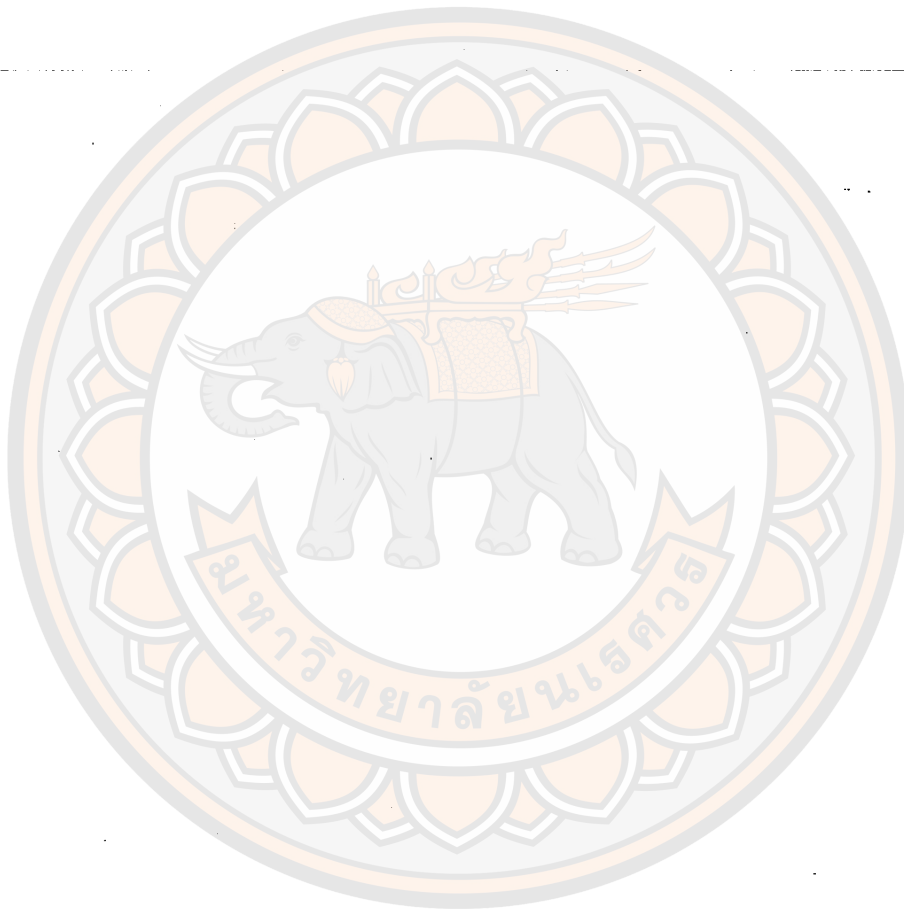
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างสื่อเพื่อเพิ่มความเข้าใจสำหรับใช้ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกตัวฟาโรน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร
2. สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยกับเภสัชกรผู้ให้คำปรึกษาได้มากขึ้น
3. ผู้ป่วยสามารถเข้าใจได้ถูกต้องและปลอดภัย
4. เพื่อให้เภสัชกรหรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับการใช้ยาตัวฟาโรน สามารถนำสื่อให้คำปรึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ไปประยุกต์ใช้ได้

ข้อจำกัดงานวิจัย

1. มีการเปลี่ยนเภสัชกรที่ดำเนินงานในระหว่างทำการวิจัย ทำให้เป็นอุปสรรคในการเก็บข้อมูล
2. การนัดผู้ป่วยมาพบแพทย์จะทำการนัดทุกๆ 3 เดือน ดังนั้นการเก็บข้อมูลจึงจำเป็นต้องให้ผู้ป่วยประเมินสื่อทันทีหลังจากได้รับคำปรึกษาและอ่านสื่อแล้ว ทำให้ไม่สามารถประเมินถึงขั้นของผลการรักษา (Clinical outcome) ได้
3. มีการปรับเปลี่ยนวันให้บริการบริการคลินิกตัวฟาโรน ทำให้เภสัชกรผู้ให้บริการสามารถดำเนินงานได้เพียงคนเดียว (จากเดิม 2 คน) ทำให้กลุ่มผู้บริโภคที่ใช้สื่อมีจำนวนน้อย

4. สถานที่ดำเนินงานของคลินิกวารีฟาริน ตั้งอยู่ ณ บริเวณเดียวกับจุดบริการผู้ป่วยนอกจึงมีข้อจำกัดในด้านสถานที่คือ สถานที่ซึ่งไม่มีการแยกเป็นสัดส่วนต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกับบุคลากรอื่นๆ เช่น โต๊ะทำงาน คอมพิวเตอร์พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการนำอุปกรณ์อื่นๆ เข้าไปติดตั้ง
5. มีการงดให้บริการคลินิกวารีฟารินบ่อยครั้ง ทำให้กลุ่มผู้ป่วยโรคที่ใช้สื่อนี้จำนวนน้อย
6. ขาดการค้นหาปัญหาที่ทำให้ผู้ป่วยไม่ให้ความร่วมมือในการใช้ยา จึงไม่สามารถพัฒนาสื่อเพิ่มความร่วมมือในการใช้ยาได้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษา

การใช้ยารักษาในปัจจุบันเป็นที่แพร่หลาย และการใช้ยาดังกล่าวต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการใช้ยา รวมไปถึงความร่วมมือในการใช้ยาจากผู้ป่วย ดังนั้นจึงต้องมีการให้ความรู้กับผู้ป่วยที่ได้รับยารักษา

เภสัชกรมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ทักษะการสื่อสารกับผู้ป่วยด้วยวัจนภาษา และอวัจนภาษาแล้ว การใช้สื่อช่วยในการประกอบการให้คำปรึกษานั้นยังเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการอธิบาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเข้าใจในเรื่องที่เภสัชกรต้องการสื่อให้ผู้ป่วยทราบและเข้าใจได้อย่างถูกต้องมากขึ้นได้⁹

จากการศึกษาเพื่อประเมินถึงการใช้คำแนะนำของเภสัชกรพร้อมทั้งให้สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับยาก่อนผู้ป่วยกลับบ้าน และการพบผู้ป่วยที่บ้าน 1 ครั้ง ต่อการให้ความร่วมมือในการใช้ยา และการกลับเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรคหัวใจล้มเหลว ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยที่ได้รับคำแนะนำของเภสัชกรก่อนผู้ป่วยกลับบ้านมีความเข้าใจในเรื่องขนาดและเวลาของการรับประทานยาเพิ่มขึ้นรวมทั้งมีการหลงลืมเกี่ยวกับการใช้ยาลดต่ำลง¹²

โดยทั่วไปการใช้สื่อประกอบการให้คำปรึกษาเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามอาจเกิดปัญหาที่อาจทำให้ผู้ป่วยไม่เข้าใจ หรือเข้าใจผิดจากการอ่านสื่อต่างๆได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยสูงอายุและผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งปัญหาที่อาจเกิดขึ้นทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าใจในเรื่องที่มีความจำเป็น จนส่งผลกระทบต่อการใช้ยา หรือการรักษาได้ ทั้งนี้ในการจัดทำสื่อนั้นจะต้องมีความเหมาะสมต่อการใช้งานจริง¹⁰ โดยสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ได้แก่

1. ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เช่น อายุ ระดับการศึกษา
2. ลักษณะการใช้งาน เช่น วัตถุประสงค์การนำไปใช้งาน วิธีการใช้สื่อ
3. ปัจจัยอื่นๆ เช่น สถานที่ในการนำสื่อไปใช้

ในด้านรูปแบบการจัดวางเนื้อหาในเอกสารสิ่งพิมพ์ที่กระจายอยู่ในปัจจุบัน พบว่าไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนเหมาะสมอันอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนหรือเข้าใจผิดได้ ดังตัวอย่างการศึกษาในต่างประเทศเกี่ยวกับความยากง่ายในการอ่านของฉลากยาที่ไม่ต้องจ่ายตามใบสั่งแพทย์ พบว่าฉลากยามีจำนวนมากที่ไม่เข้าเกณฑ์ในการประเมิน เช่น มีขนาดตัวอักษรที่เล็กเกินไป มีระยะห่างระหว่างบรรทัดที่แคบเกินไป ทำให้ผู้อ่านไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำในเรื่องการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง¹³ ในทางตรงกันข้ามรูปแบบเอกสารที่ดีสามารถเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องตามคำแนะนำ และเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาของเอกสารได้¹⁴

ด้านเกณฑ์รูปแบบและเนื้อหาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพ จากรายงานการวิจัยที่มีการประเมินสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ให้ความรู้กับผู้ป่วยรายใหม่ที่ได้รับยา ibuprofen, amoxicillin, paroxetine เกณฑ์การประเมินสื่อสิ่งพิมพ์ยึดตามมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งทำการประเมินทั้งด้านรูปแบบของเอกสารสิ่งพิมพ์ และการอ่านเข้าใจง่าย โดยสื่อจะต้องถูกทำการประเมินในเรื่องความครบถ้วนสมบูรณ์และเฉพาะเจาะจงของเนื้อหา มีความถูกต้องและเป็นกลาง เป็น

ข้อมูลใหม่ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อ่านง่าย และสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ทำการประเมินสื่อสิ่งพิมพ์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และผู้ปวยรายใหม่ที่ได้รับยา¹⁵

การพัฒนาสื่อ

โครงสร้างและรูปแบบของเอกสารสิ่งพิมพ์¹¹

การเลือกใช้รูปแบบ หรือการจัดหน้าสิ่งพิมพ์ต้องคำนึงถึงประเภทและลักษณะเนื้อหาสิ่งพิมพ์ วัตถุประสงค์ในการทำ กลุ่มเป้าหมายนอกจากนี้ควรคำนึงถึงการเลือกรูปแบบตัวอักษรที่ช่วยให้สิ่งพิมพ์อ่านง่ายและอ่านออกง่ายมากกว่า ความสวยงามทางศิลปะ

"การอ่านง่าย" หรือการอ่านเข้าใจง่าย (readability) แตกต่างจาก "การอ่านออก" หรือที่เรียกว่า ประจักษ์ภาพ (legibility) กล่าวคือ การอ่านง่ายหมายถึง ความสบายตาของผู้อ่านในการอ่านข้อความที่เกิดจากการนำตัวอักษรมาเรียงต่อกันเป็นข้อความแล้วเข้าใจในเนื้อหาของข้อความนั้นได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้ความพยายามในการเพ่งสายตาเพื่ออ่านจับใจความที่ระยะการอ่านหนังสือปกติ คือประมาณ 12-16 นิ้ว จากระดับสายตา ส่วนการอ่านออกหรือประจักษ์ภาพ หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ในการรับรู้ว่ามีตัวอักษรปรากฏเห็นเด่นชัดบนหน้ากระดาษและทราบว่าเป็นตัวอักษรอะไร

ในกรณีที่มีข้อความจำนวนมาก การเลือกใช้ตัวอักษรควรคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสบายตาในการอ่าน ได้แก่ ตัวพิมพ์ ขนาดตัวอักษร สีตัวอักษร ความยาวบรรทัด ระยะห่างระหว่างบรรทัด และปัจจัยอื่นๆ

1. แบบตัวพิมพ์

การเลือกใช้แบบตัวพิมพ์หรือแบบตัวอักษรที่มีข้อความเชิงบรรยายหรือเชิงอธิบาย ที่ต้องใช้ตัวอักษรจำนวนมาก ควรเป็นแบบที่อ่านง่าย เช่น ประเภทตัวพื้นแบบเรียบๆ ไม่ควรใช้ลวดลายหรือตัวอักษรประดิษฐ์ เพราะทำให้อ่านยาก แต่ถ้าเป็นตัวพาดหัว หรือเป็นชื่อเรื่องที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ ก็อาจใช้แบบที่ดึงดูดสายตาผู้อ่านแต่ต้องเป็นแบบที่อ่านง่ายด้วย

1.1 แบบตัวอักษรภาษาไทย (จำแนกตามลักษณะการเขียน)

- 1.1.1 แบบหัวกลม เป็นตัวอักษรที่แสดงลักษณะและเอกลักษณ์ของภาษาไทย คือเป็นตัวอักษรที่มี "หัว" เป็นตัวอักษรที่อ่านง่าย มีระเบียบ นิยมใช้ในการสื่อสารที่เป็นทางการหรือเป็นตัวเรียงพิมพ์ในเนื้อหาทางเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- 1.1.2 แบบหัวตัดและไม่มีหัว เป็นแบบที่ได้มาหรือดัดแปลงจากการเขียนด้วยปากกาตัด หรือปากกาแบน ลักษณะของ "หัว" จึงคล้ายกับการตั้งมุมมองตาของปลายปากกาที่จับเขียน
- 1.1.3 แบบคัดลายมือหรือที่เรียกว่า ตัวอักษรณ์ เป็นแบบตัวอักษรที่เกิดจากการคัดลายมือด้วยปากกาแหลม เช่น เหล็กจาร ปากกานึกเข็ม ปากกาขนนก เป็นต้น เป็นแบบที่นิยมเขียนเป็นตัวหนังสือตลกแต่งทางราชการ เช่น เขียนบัตรเชิญ ปริญญาบัตร วุฒิบัตรอื่นๆ ที่ให้ความรู้สึกว่าเป็นเกียรติและน่ายกย่อง
- 1.1.4 แบบหัวดีเป็นแบบที่เกิดจากการเขียนแบบอิสระ ไม่มีแบบแผน เขียนขึ้นมาอย่างง่ายๆโดยไม่มีกรเติมลายเส้นภายหลัง

1.1.5 แบบประดิษฐ์ เป็นตัวอักษรที่เขียนขึ้นเพื่อการตกแต่งให้กลมกลืนกับข้อความ ความหมาย หรือเพื่อดึงดูดสายตา ให้น่าสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่มักใช้กับข้อความพาดหัว

1.2 แบบตัวอักษรภาษาอังกฤษ

1.2.1 แบบโรมัน (Roman old styles) ลักษณะเป็นตัวอักษรที่มีเซอริฟเป็นมุมแหลมและค่อนข้างมน โดยมีส่วนหนา และส่วนบางในตัวเดียวกัน เช่น Times Roman, Caslon

1.2.2 แบบทรานซิชันแนล (Transitional) ลักษณะเป็นตัวอักษรที่มีเซอริฟเป็นมุมแหลม มีความแตกต่างระหว่างเส้น หนาและบางมากขึ้น เส้นบางจะเล็กและคมชัด เช่น Baskerville, Caledonia, Century

1.2.3 แบบโมเดิร์น (Modern) ลักษณะเซอริฟของตัวอักษรเป็นเส้นตรงบาง ไม่มีมุมความแตกต่างระหว่างส่วนบาง และส่วนหนาของตัวอักษรที่เห็นชัดเจน เช่น Bodoni

1.2.4 แบบเซอริฟเหลี่ยม (Slab serif หรือ Square serif) ลักษณะของตัวอักษรและเซอริฟของตัวอักษรแบบนี้จะหนา เท่ากันเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีมุมหรือไม่มีมุมก็ได้ เช่น Rockwell, Clarendon

1.2.5 แบบไม่มีเซอริฟ (San serif หรือ block letter หรือ Contemporary) ลักษณะตัวอักษรไม่มีเซอริฟและหัวอักษร เส้นตัวอักษรจะหนาหรือบางเท่ากันหมด เช่น Gothic, Futura, Helvetica

1.2.6 แบบตัวเขียน (Script) ลักษณะตัวอักษรเลียนแบบลายมือเขียน มีส่วนโค้งปรากฏเด่นชัด ตัวอักษรดูต่อเนื่อง โดยมีช่องว่างระหว่างตัวอักษรน้อย ส่วนใหญ่ตัวอักษรจะเอนขวา เป็นรูปแบบตัวอักษรที่ไม่เหมาะที่จะใช้เป็นตัวพื้น ในกรณีที่มีข้อความมาก เพราะอ่านได้ยากเหมาะที่จะใช้เป็นตัวตกแต่งในหัวข้อหมาย บัตรเชิญ บัตรอวยพร หรือ บัตรในพิธีการอื่นๆ

1.2.7 แบบกราฟิก (Graphic) ลักษณะตัวอักษรดูคล้ายการวาดมากกว่าการเขียน เช่น Old English, wedding text, นิยมใช้เป็นตัวอักษรในงานพิธีการที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น พิธีแต่งงานหรือพิธีการทางศาสนา

1.2.8 แบบตัวประดิษฐ์ (Decorative) ตัวอักษรที่จัดเป็นรูปแบบของตัวประดิษฐ์ ได้แก่ ตัวอักษรแบบอื่นๆ ที่มีได้กล่าว ในข้างต้น เช่น ตัวการ์ตูน ตัวแฟนซี

2. ขนาดตัวอักษร

การวัดขนาดตัวอักษรจะวัดขนาดตามความสูงของตัวอักษรที่ใช้เรียงพิมพ์ หน่วยที่ใช้วัดขนาดตัวอักษรเรียกว่า "พอยต์" (Point) ประเทศไทยนิยมใช้หน่วยพอยต์ตามแบบของสหรัฐอเมริกาและประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ แต่ประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ แต่ประเทศทางยุโรปนิยมใช้หน่วยพอยต์ "ดิโดต์" (Didot point) ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าแบบแรกเล็กน้อย กล่าวคือ 1 Didot point = 0.3759 มิลลิเมตร แต่ 1 U.S. point = 0.3514 มิลลิเมตร การเทียบหน่วยพอยต์ตามระบบอเมริกันมีดังนี้ 72 พอยต์ = 1 นิ้ว หรือ 1 พอยต์ = 1/72 นิ้ว หรือ 0.014 นิ้ว หรือ 0.3514 มิลลิเมตร โดยประมาณ

การวัดขนาดตัวอักษรไทยจะเริ่มจาก "เส้นขานบน" ซึ่งเป็นส่วนบนสุดของวรรณยุกต์จนถึงเส้นขานล่าง ซึ่งเป็นส่วนล่างสุดของระดับพยัญชนะที่มีหางล่างหรือส่วนล่างสุดของระดับสระล่าง แต่ถ้าเป็นตัวอักษรโรมันหรือตัวอักษรภาษาอังกฤษ การวัดจะเริ่มจากเส้นหางบนซึ่งเป็นส่วนบนสุดของหางบนจนถึง "เส้นหางล่าง" ซึ่งเป็นส่วนล่างสุดของหางล่าง เนื่องจากภาษาไทยมีระดับสระหลายระดับ ดังนั้นขนาดพอยต์เท่ากับตัวอักษรภาษาไทยจึงมีขนาดเล็กกว่าตัวอักษรภาษาอังกฤษ

การเลือกใช้ขนาดตัวอักษรจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายด้าน เช่น แบบตัวพิมพ์ หรือ แบบตัวอักษร กลุ่มผู้อ่าน ประเภทของสิ่งพิมพ์ และขนาดของสิ่งพิมพ์ดังนี้

2.1 แบบตัวพิมพ์หรือแบบตัวอักษร

ตัวอักษรขนาดต่างๆ ที่ปรากฏแก่สายตาผู้ดูโดยทั่วไปอาจดูเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ขึ้นขึ้นอยู่กับแบบตัวอักษรด้วย ตัวอักษรขนาดเดียวกันอาจดูใหญ่ถ้าใช้แบบตัวพิมพ์แบบหนึ่ง แต่อาจดูเล็กถ้าใช้แบบตัวพิมพ์อีกแบบหนึ่งก็ได้ ดังนั้นการกำหนดขนาดตัวอักษรจึงต้องคำนึงถึงแบบตัวพิมพ์หรือแบบตัวอักษรด้วย

2.2 กลุ่มผู้อ่าน

การเลือกใช้ตัวอักษรขนาดต่างๆต้องขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้อ่าน เช่น นักศึกษา ผู้ใหญ่วัยทำงาน เด็ก ถ้าเป็นผู้อ่านที่สมรรถภาพทางร่างกายอ่อนแอในการอ่านสูง การเลือกใช้ตัวอักษรสามารถใช้ตัวขนาดเล็กจนถึงขนาดค่อนข้างใหญ่ คือ ประมาณ 12-16 พอยต์ สำหรับภาษาไทย และขนาด 8-12 พอยต์ สำหรับภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ขึ้นกับแบบตัวพิมพ์หรือตัวอักษร แต่ถ้าผู้อ่านเป็นเด็กหรือผู้สูงอายุตัวอักษรควรมีขนาดใหญ่กว่านี้

2.3 ประเภทสิ่งพิมพ์

การเลือกใช้ขนาดตัวอักษรต้องคำนึงถึงประเภทของสิ่งพิมพ์ด้วย เช่น ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทตำราหรือหนังสือเรียนที่ผู้อ่านต้องใช้เวลาในการอ่านแบบเพ่ง เพื่อการพิจารณาเนื้อหาการเลือกใช้ตัวอักษรควรเลือกขนาดค่อนข้างใหญ่ เช่น ประมาณ 16 พอยต์ สำหรับภาษาไทย แต่ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ผู้อ่านใช้เวลาในการอ่านไม่มากนัก อาจใช้ขนาดตัวอักษรเล็กกว่านี้ได้ เพื่อให้สามารถบรรจุข้อความได้มากและประหยัดกระดาษที่ใช้พิมพ์

2.4 ขนาดของสิ่งพิมพ์

ควรใช้ขนาดตัวอักษรให้เหมาะสมกับสิ่งพิมพ์ เพราะถ้าใช้ตัวอักษรขนาดเล็กในสิ่งพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่แล้วจะทำให้ผู้อ่านต้องอ่านสิ่งพิมพ์ในระยะที่ไกลมากขึ้น หรือต้องสายตาระยะในขณะอ่านจึงจะสามารถอ่านข้อความได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากตัวอักษรขนาดเล็กทำให้เรียงพิมพ์ข้อความได้มากกว่าในบรรทัดที่เท่ากัน ในทางตรงกันข้ามถ้าใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ในสิ่งพิมพ์ขนาดเล็ก ผู้อ่านจะต้องอ่านโดยขึ้นบรรทัดใหม่อยู่เรื่อย และต้องพลิกหน้าบ่อยๆ อุปสรรคเหล่านี้สร้างความรำคาญและความเบื่อหน่ายให้กับผู้อ่านได้ โดยทั่วไปสิ่งพิมพ์ขนาดแปดหน้ายก หรือขนาดความกว้าง $8 \frac{1}{4}$ นิ้ว และมีความยาว $11 \frac{3}{4}$ นิ้ว ควรใช้ตัวอักษรขนาด 14-16 พอยต์ สำหรับภาษาไทย และ 10-12 พอยต์ สำหรับภาษาอังกฤษ

3. สีของตัวอักษร

การกำหนดสีของตัวอักษรในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นความชัดจากสีพื้นดึงดูดความสนใจ และสวยงามมากขึ้น และสวยงามมากขึ้น โดยยึดหลัก 3 ประการ

- 3.1 ควรใช้สีที่เหมาะสมกับข้อความ เพื่อเลือกสีที่เหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์ที่ต้องการ ข้อความที่เน้นความเร่งด่วน ตื่นเต้น อาจใช้สีแดง ส้ม เช่น เตือนให้ระวังการขับขึ้นบนท้องถนน แต่ถ้าเป็นข้อความที่กล่าวถึงความสงบ ควรใช้สีเขียว ฟ้ำ หรือน้ำเงิน เช่น โฆษณา จูงใจให้อุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 3.2 สีของตัวอักษรควรตัดกับสีพื้น การตัดกันมากจะทำให้มีความเด่นชัดมาก สีใกล้เคียงกันจะทำให้ความชัดเจนลดลงและอ่านยากขึ้น จากงานวิจัยเกี่ยวกับผลของสีตัวอักษรและสีของพื้นหลังที่มีต่อความยากง่ายในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ตัวอักษรสีน้ำเงินบนพื้นขาว ตัวอักษรสีดำบนพื้นเหลือง

ตัวอักษรสีเขียวบนพื้นขาว และตัวอักษรสีดำบนพื้นขาวเป็นกลุ่มที่มีความยากง่ายในการอ่านสูงสุดไม่แตกต่างกัน

3.3 ข้อความเดียวกันควรใช้สีเดียวกัน เพราะถ้ามีหลายสีเกินไปจะทำให้ลายตา

4. ความยาวบรรทัด

การกำหนดความยาวบรรทัดควรคำนึงถึงความเหมาะสมและความสวยงาม ไม่ควรกำหนดให้สั้นหรือยาวเกินไป เช่น ควรเป็นระยะที่ลูกนัยน์ตาของผู้อ่านสามารถกลอกตาจากซ้ายไปขวาแล้วอ่านได้หมดบรรทัดพอดี การกำหนดความยาวบรรทัดที่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียหลาย เช่น

1. บรรทัดที่ยาวเกินไปจะทำให้ผู้อ่านต้องกระพริบตาบ่อยครั้ง เนื่องจากในขณะที่อ่านสายตาของผู้อ่านจะอ่านเป็นช่วงหรือเป็นระยะ และต้องมีการหยุดพักทุกครั้งที่มีการกระพริบตา และตาของผู้อ่านต้องปรับโฟกัสหรือความคมชัดทุกครั้งก่อนที่จะอ่านข้อความช่วงถัดไป
2. การอ่านข้อความที่ยาวเกินไปทำให้ผู้อ่านต้องกรอกสายตา และสายตาระยะตามากซึ่งก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการอ่าน
3. การอ่านขึ้นบรรทัดใหม่ภายหลังจากการอ่านบรรทัดที่ยาวเกินไป จะทำให้ผู้อ่านหลงบรรทัดที่อ่านได้ง่าย
4. การกำหนดความยาวบรรทัดที่สั้นเกินไป ทำให้เกิดความไม่สวยงามในการจัดพิมพ์เนื่องจากต้องมีการหักคำบ่อย และทำให้การอ่านจับใจความทำได้ยาก

5. ระยะห่างระหว่างบรรทัดหรือช่วงบรรทัด

ระยะห่างระหว่างบรรทัด หรือช่วงบรรทัด หมายถึง ระยะห่างระหว่างบรรทัดของข้อความในแต่ละคอลัมน์ การวัดระยะห่างระหว่างบรรทัดทำได้โดยการวัดระยะห่างระหว่างส่วนบนสุดหรือส่วนล่างสุดของบรรทัดหนึ่งถึงส่วนบนสุดหรือส่วนล่างสุดของบรรทัดที่อยู่ถัดไปตามลำดับหรือวัดจากฐานบนหรือฐานล่างของบรรทัดหนึ่งถึงฐานบนหรือฐานล่างของบรรทัดที่อยู่ถัดไปตามลำดับ การวัดช่วงบรรทัดหรือระยะห่างระหว่างบรรทัดนิยมใช้หน่วยพอยต์

การกำหนดให้มีช่วงบรรทัดระหว่างข้อความจะช่วยเพิ่มความสวยงามในการจัดหน้า ช่วยให้เกิดความสบายตาในการอ่าน ทำให้ข้อความอ่านง่าย และป้องกันความสับสนจากการอ่านรวมทั้งป้องกันไม่ให้อ่านหลงบรรทัดได้ง่าย โดยทั่วไปสำหรับตัวอักษรภาษาไทย การกำหนดช่วงบรรทัดจะใช้ขนาดตัวอักษรบวกกับระยะ 0, 1, หรือ 2 พอยต์

6. ลักษณะอื่นๆ

- 6.1 ความเป็นระเบียบของรูปแบบการจัดหน้า ควรลำดับการนำเสนอข้อความที่ต่อเนื่องเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่าน
- 6.2 ความเปรียบต่างหรือคอนทราสต์ระหว่างข้อความและพื้นกระดาษ ควรเป็นความเปรียบต่างที่เห็นเด่นชัดระหว่างความเข้มของตัวอักษรและพื้นกระดาษ โดยหลีกเลี่ยงการซ้อนตัวอักษรบนเนินภาพ ยกเว้นในกรณีที่มีพื้นของภาพเป็นสีอ่อน และแสดงส่วนที่ไม่สำคัญของภาพ
- 6.3 ลวดลายบนกระดาษ การใช้กระดาษที่มีลวดลายในตัว นอกจากจะเพิ่มค่าใช้จ่ายในการจัดทำแล้ว ยังอาจส่งผลให้ข้อความที่ปรากฏบนกระดาษปราศจากความเด่นชัดเท่าที่ควร เนื่องจากข้อความบนกระดาษจะกลืนไปกับลวดลายบนกระดาษ ดังนั้นถ้าต้องการจะใช้กระดาษที่มีลวดลายควรเลือกใช้ลวดลายสีอ่อน หรือสีเดียวกับกระดาษและควรเลือกใช้ตัวอักษรสีเข้ม

- 6.4 ความสัมพันธ์ของแบบตัวอักษรในหน้าเดียวกันและในหน้าต่างกันควรเป็นรูปแบบเดียวกัน การใช้ตัวอักษรมากเกินไปในหน้าเดียวกันจะทำให้เกิดความหลากหลายมากเกินไป เป็นผลทำให้ข้อความแยกจากกัน และอาจสร้างความสับสนแก่ผู้อ่านในการจับประเด็น
- 6.5 การจัดเรียงรูปแบบตัวอักษร ควรเรียงในทิศทางจากซ้ายไปขวาเพราะการอ่านในภาษาไทยและภาษาสากลต้องอ่านจากซ้ายไปขวา จึงไม่ควรเรียงอักษรจากขวาไปซ้าย หรือแนวตั้งจากบนลงล่าง ในแนวตะแคงหรือทแยงมุม เพราะก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการอ่าน
- 6.6 การแทรกช่องไฟ (letter spacing) หรือการเว้นช่องว่างระหว่างตัวอักษร และการเว้นช่องว่างระหว่างคำ (word spacing) ควรให้มีความพอดีและเอื้อต่อการอ่าน คือไม่จัดวางตัวอักษรให้ชิดหรือห่างจนเกินไปจนทำให้ข้อความที่เรียงพิมพ์ปราศจากช่องว่างมากเกินไป
- 6.7 การใช้ภาพประกอบ การใช้ภาพประกอบในสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ดีขึ้น ช่วยในการอธิบาย และทำให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามน่าสนใจมากขึ้น ควรเลือกใช้ภาพประกอบที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวัตถุประสงค์หรือประเภทสิ่งพิมพ์

ภาพพลิก (Flip chart)¹⁶

เป็นชุดของภาพที่อาจเป็นภาพวาด ภาพถ่าย แผนภูมิ ภาพการ์ตูน ซึ่งเป็นภาพที่มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหา ก่อน-หลัง เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันเรื่องเดียวกันตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ

ลักษณะที่ควรจัดทำ

- วัสดุที่ใช้เป็นกระดาษแข็ง บริเวณสันปกมีห่วงร้อยหรือผูกเป็นเชือกไว้สะดวกในการพลิก แต่ละภาพติดขอบกระดาษด้วยกระดาษขาว เพื่อความคงทนของสื่อ สามารถวางตั้งหรือแขวนก็ได้
- ภาพควรมีขนาดใหญ่พอสมควร ประมาณ 15" x 20" พิจารณาตามขนาดของกลุ่ม
- นำเสนอเรื่องราวที่ต้องการเรียงลำดับก่อน-หลัง
- ภาพที่นำมาประกอบต้องสอดคล้องกับคำอธิบาย
- สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายหรือนำติดตัวไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัย

งานวิจัยในรูปแบบเชิงปฏิบัติการ

ประชากร

ประชากรในการวิจัยนี้คือ สื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกนรีเวชวิทยา สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

เครื่องมือที่ใช้

1. แบบประเมินสื่อ แบ่งเป็น 4 ชนิดคือ

- 1.1 แบบประเมินสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลนรีเวชวิทยา
- 1.2 แบบประเมินสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย
- 1.3 แบบประเมินสื่อโดยผู้ให้บริการ
- 1.4 แบบประเมินสื่อโดยผู้บริโภค

โดยมีเกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 4 เกณฑ์ คือ

- 1) เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของข้อมูลและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ
- 2) เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ
- 3) เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของการนำสื่อไปใช้
- 4) เกณฑ์การประเมินความเข้าใจต่อสื่อ

ผู้ประเมินสื่อ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ผู้เชี่ยวชาญ (Expert panel) ประเมินตามเกณฑ์ที่ 1) และ 2)
- ผู้ให้บริการ (Clinician) ประเมินตามเกณฑ์ที่ 1) 2) และ 3)
- ผู้บริโภค (Consumer panel) ประเมินตามเกณฑ์ที่ 2) 3) และ 4)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. อุปกรณ์เพื่อจัดทำสื่อ

ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการกำหนดแนวทางการพัฒนาและสร้างสื่อ

ส่วนที่ 2 การประเมินสื่อเบื้องต้น

ส่วนที่ 3 การนำสื่อไปใช้และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการกำหนดแนวทางการพัฒนาและสร้างสื่อ

สามารถแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาการใช้ยารพาริน, การใช้สื่อเพื่อประกอบการให้คำปรึกษาการใช้ยา, แนวทางการประเมินสื่อให้ความรู้
- 1.2 รวบรวมสื่อที่มีใช้อยู่ในคลินิกยารพารินของโรงพยาบาลต่างๆ ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลพุทธชินราช โรงพยาบาลเชียงใหม่ประชานุเคราะห์ และวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัยพิจารณาตามการทบทวนวรรณกรรม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อ
- 1.3 สังเกตและสัมภาษณ์ผู้ให้บริการเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานที่ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ป่วยและปัญหาของการให้คำปรึกษา การใช้ยารพาริน
- 1.4 สร้างสื่อตามแนวทางจากข้อมูลที่รวบรวมได้

ส่วนที่ 2 การประเมินสื่อเบื้องต้น

สามารถแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 2.1 ประเมินสื่อในการให้คำปรึกษาที่สร้างขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้ จากผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา ยารพาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย
- 2.2 ปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ จากผลการประเมินข้อ 2.1
- 2.3 ทดลองใช้สื่อกับผู้ป่วยในคลินิกยารพาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เก็บข้อมูลจากการสังเกตกระบวนการให้คำปรึกษา การสัมภาษณ์ผู้ให้บริการและผู้บริโภค
- 2.4 ปรับปรุงแก้ไขจากปัญหาและผลการวิเคราะห์ตามข้อมูลข้อ 2.3

ส่วนที่ 3 การนำสื่อไปใช้และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

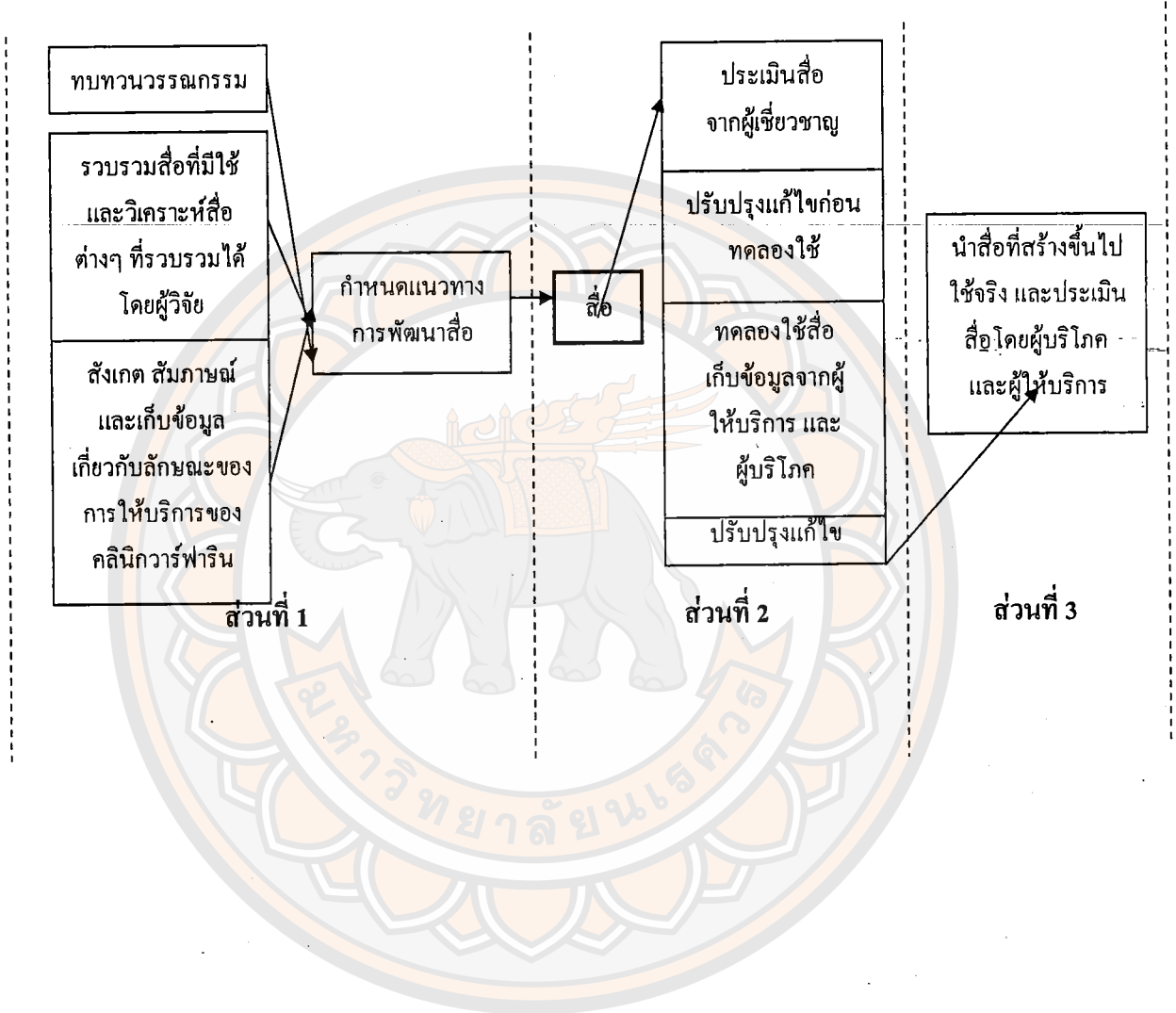
สามารถแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

- 3.1 นำสื่อที่สร้างขึ้นไปใช้จริง และประเมินสื่อในการให้คำปรึกษาที่สร้างขึ้น จากผู้บริโภค และผู้ให้บริการด้วยแบบประเมิน ตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 3.2 ประเมินและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามวิธีการประเมินที่กำหนดขึ้น

แผนผังการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการกำหนดแนวทางการพัฒนาและสร้างสื่อ
แบ่งเป็น

- 1.1 ผลการวิเคราะห์สื่อ
 - 1.1.1 ผลการวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัย
 - 1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ
- 1.2 ผลการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ
- 1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค
- 1.4 การกำหนดแนวทางการพัฒนาและสร้างสื่อ

ส่วนที่ 2 การประเมินสื่อเบื้องต้น

แบ่งเป็น

- 2.1 ผลการประเมินสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยวาร์ฟารินและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย
- 2.2 ผลการทดลองใช้สื่อกับผู้ป่วย

ส่วนที่ 3 การนำสื่อไปใช้และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

แบ่งเป็น

- 3.1 ผลการประเมินสื่อโดยผู้บริโภค
- 3.2 ผลการประเมินสื่อโดยผู้ให้บริการ

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการกำหนดแนวทางการพัฒนาและสร้างสื่อ

1.1 ผลการวิเคราะห์สื่อ

1.1.1 ผลการวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัย

สื่อที่รวบรวมได้ ทั้งหมด 12 รายการ ดังนี้

1. โปสเตอร์ให้ความรู้ เรื่อง ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาลศิริราช
2. โปสเตอร์ให้ความรู้ เรื่อง ข้อควรระวังสำหรับผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาลศิริราช
3. ปฏิทินการรับประทานยา โรงพยาบาลศิริราช
4. บัตรประจำตัวผู้ป่วย โรงพยาบาลศิริราช
5. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาล ศิริราช
6. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาล พุทธชินราช
7. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาลเชียงรายราชประชานุเคราะห์ (บริษัทเภสัชกรรมศรีประสิทธิ์)
8. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาลเชียงรายราชประชานุเคราะห์ (สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย)
9. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
10. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
11. สมุดบันทึกใช้ยาควาร์ฟาริน โรงพยาบาลชัยภูมิ
12. แผ่นพับให้ความรู้ โรงพยาบาลชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัย

สื่อ	ผลการวิเคราะห์
1. โปสเตอร์ให้ความรู้ เรื่อง ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ป่วยที่ใช้ยา วาร์ฟาริน โรงพยาบาล ศิริราช	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกหัวข้อที่นำมาให้ความรู้มีความเหมาะสมดี เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เป็นข้อสรุปที่ต้องการเน้นให้เกิดพฤติกรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยจริงๆ - มีการใช้คำที่ไม่ตรงกัน คือ คำว่า "ยากันเลือดแข็งตัว" กับคำว่า "ยา วาร์ฟาริน" ซึ่งเป็นคำที่ต้องการสื่อความหมายเดียวกัน อาจทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นยาคนละชนิดกันได้ - มีการใช้คำย่อ คือ "รพ." แม้จะเป็นคำย่อที่ใช้เป็นสากล แต่ก็อาจมีผู้อ่านที่ไม่เข้าใจ - ข้อความมีการจัดเรียงลำดับก่อน-หลัง ที่ไม่เหมาะสม ทำให้ไม่ต่อเนื่องและอาจก่อให้เกิดความสับสนได้ - การเน้นข้อความด้วยการใส่กรอบทำให้ข้อความดูแน่นเกินไป แต่ก็ทำให้ข้อความนั้นๆ ชัดเจนขึ้น - มีคำที่พิมพ์ตกบรรทัด อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ - การใช้สีเหลืองในหัวข้อรอง ทำให้อ่านข้อความได้ยาก
2. โปสเตอร์ให้ความรู้ เรื่อง ข้อควรระวังสำหรับผู้ป่วยที่ใช้ยา วาร์ฟาริน โรงพยาบาล ศิริราช	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกหัวข้อที่นำมาให้ความรู้มีความเหมาะสมดี เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เป็นข้อสรุปที่ต้องการเน้นให้เกิดพฤติกรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยจริงๆ - หัวข้อมีการแยกบรรทัด ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่อง - การใช้ข้อความเป็นสีขาว ทำให้ตัวอักษรไม่เด่นจากสีพื้นและอ่านยาก - มีการใช้คำที่ไม่ตรงกัน คือ คำว่า "ยากันเลือดแข็งตัว" กับคำว่า "ยา วาร์ฟาริน" ซึ่งเป็นคำที่ต้องการสื่อความหมายเดียวกัน อาจทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นยาคนละชนิดกันได้ - ข้อความ "ควรหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์" แยกบรรทัดกันโดยไม่มีคำเชื่อม อาจทำให้เข้าใจผิดได้ - เรื่องข้อแนะนำเรื่องอาหาร ควรมีข้อแนะนำเรื่องการรับประทานผักใบเขียวด้วย
3. ปฏิทินการกินยา โรงพยาบาล ศิริราช	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ตัวอักษรและรูปแบบมีความเหมาะสม - มีความยุ่งยากต่อการใช้งานเนื่องจากต้องเปลี่ยนแปลงวิธีรับประทานยาตามแต่ละบุคคลซึ่งจะเป็นการเพิ่มงานให้เภสัชกรที่ต้องทำงานให้แก่ผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก - มีขนาดใหญ่ ไม่สะดวกในการใช้ หรือพกพา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัย(ต่อ)

สื่อ	ผลการวิเคราะห์
4. บัตรประจำตัวผู้ป่วย โรงพยาบาลศิริราช	<ul style="list-style-type: none"> - มีข้อมูลที่จำเป็นครบถ้วน - ขนาดเหมาะสมต่อการพกพา
5. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยา ยารักษาโรค โรงพยาบาลศิริราช	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาครบถ้วน - มีการเน้นข้อความที่สำคัญอย่างเหมาะสม - มีรูปภาพประกอบเพิ่มความน่าสนใจแก่เนื้อหา - มีการแยกหัวข้อที่ชัดเจน ทำให้เข้าใจง่าย - การบอกชนิดของยาที่เกิดอันตรกิริยามีความชัดเจน คือ เพิ่มหรือลดฤทธิ์ของยารักษาโรค และเป็นยาที่ใช้เพื่อรักษาโรคใด ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจ - มีรูปเม็ดยาอยู่ในหน้าแรก ทำให้เห็นได้ชัดเจน - การวรรคคำไม่ต่อเนื่อง - มีการเน้นข้อความในหลายตำแหน่ง จนมากเกินไป ทำให้ดูรกตาและอ่านยาก - มีรูปภาพประกอบมากเกินไป ขนาดของรูปใหญ่เกินไปพอดี
6. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยารักษา โรค โรงพยาบาลพุทธชินราช	<ul style="list-style-type: none"> - มีเนื้อหาเฉพาะเรื่อง ยา และการปฏิบัติตัว - การบอกชนิดของยาที่เกิดอันตรกิริยามีความชัดเจน คือ เพิ่มหรือลดฤทธิ์ของยารักษาโรค แต่ใช้ภาษาอังกฤษและไม่มีการบอกว่าเป็นยาที่ใช้เพื่อรักษาโรคใด - ไม่มีการเน้นข้อความสำคัญ
7. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยารักษา โรค โรงพยาบาลเชียงใหม่ พระชนก (บริษัทเภสัชกรรมศรีประสิทธิ์)	<ul style="list-style-type: none"> - มีเนื้อหาครบถ้วน - มีรูปเม็ดยาอยู่ในหน้าแรก ทำให้เห็นได้ชัดเจน - การใช้ภาษาซับซ้อน เข้าใจยาก - ข้อความในบางบรรทัดมีคำที่แยกกัน อาจเกิดความเข้าใจผิด ควรจัดให้คำต่อเนื่องกัน - การบอกชนิดของยาที่เกิดอันตรกิริยามีความชัดเจน คือ เพิ่มหรือลดฤทธิ์ของยารักษาโรค แต่ใช้ภาษาอังกฤษและไม่มีการบอกว่าเป็นยาที่ใช้เพื่อรักษาโรคใด - มีการบอกชนิดของอาหารที่มีวิตามินเคสูงที่ละเอียด

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่รวบรวมได้โดยผู้วิจัย(ต่อ)

สื่อ	ผลการวิเคราะห์
8. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยารวาร์ฟาริน โรงพยาบาลเชียงรายราชประชานุเคราะห์ (สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย)	<ul style="list-style-type: none"> - มีเนื้อหาเฉพาะเรื่อง ยา และการปฏิบัติตัว - การบอกชนิดของยาที่เกิดอันตรายมีความชัดเจน คือ เพิ่มหรือลดฤทธิ์ของยารวาร์ฟาริน แต่ใช้ภาษาอังกฤษและไม่มีการบอกว่าเป็นยาที่ใช้เพื่อรักษาโรคใด - ไม่มีการเน้นข้อความสำคัญ
9. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยารวาร์ฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่อสามัญทางยา (warfarin) ควรมีชื่อภาษาไทย - หน้าปกควรมีข้อความในการปฏิบัติตัว เช่น กรณานำสมุดนี้พกติดตัวทุกครั้ง ที่พบแพทย์ - ขนาดตัวอักษร เหมาะสมกับขนาดของสื่อ และสามารถอ่านได้ชัดเจน - การเรียงลำดับเนื้อหาไม่ต่อเนื่อง ทำให้การอ่านขาดความต่อเนื่อง - รูปแสดงเม็ดยา ใช้ขนาดที่ไม่ตรงกับของจริง - สีตัวอักษรที่ใช้ ทำให้ข้อความอ่านได้ชัดเจนขึ้น มีการเน้นข้อความที่เหมาะสม มีบางข้อความที่สมควรเน้นเพิ่มเติม
10. สมุดประจำตัวผู้ป่วยที่ใช้ยารวาร์ฟาริน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - มีข้อมูลให้ผู้ป่วยกรอกข้อมูลส่วนตัว - มีการเตือนว่า คู่มือเล่มนี้มีประโยชน์อย่างไร - ตัวอักษร ขนาดใหญ่ สีตัวอักษรที่ใช้เหมาะสม ไม่มีการเน้นข้อความสำคัญ - มีการแบ่งหัวข้อชัดเจน - ภาพประกอบไม่สอดคล้องกับเนื้อหา - ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แต่ยังมีการใช้ศัพท์ เช่น PT INR โดยไม่มีการเขียนคำอ่านเป็นภาษาไทย - การเรียงลำดับเนื้อหาเป็นขั้นเป็นตอน
11. สมุดบันทึกการใช้ยารวาร์ฟาริน โรงพยาบาลชัยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - มีข้อมูลให้ผู้ป่วยกรอกข้อมูลส่วนตัวซึ่งมีความจำเพาะเจาะจง เช่น โรคที่ได้รับ การวินิจฉัยให้ใช้ยารวาร์ฟาริน เป้าหมายค่า INR ยาที่ใช้อยู่ประจำ - เนื้อหาไม่ครบ มีเนื้อหาเฉพาะเรื่องอาการที่เกิดขึ้นที่ควรหยุดยา
12. แผ่นพับให้ความรู้ โรงพยาบาลชัยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - มีเนื้อหาที่เหมาะสม คือ เรื่องยา การปฏิบัติตัว วิธีปฏิบัติเมื่อลืมกินยา - ควรมีรูปประกอบเพิ่มเติม เช่น รูปเม็ดยา - มีการเน้นข้อความที่เหมาะสม

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบสื่อประเภทต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ

ประเภทของสื่อ	ข้อดี	ข้อเสีย
1. สมุดประจำตัวผู้ป่วย	<ul style="list-style-type: none"> - ประกอบด้วยเนื้อหาที่ผู้ป่วยควรทราบอย่างครบถ้วน - สามารถเพิ่มตารางการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่าย - มีประโยชน์ในการให้ผู้ป่วยได้รับรู้ข้อมูลการใช้จ่ายของตนเอง - สามารถให้ผู้ป่วยอ่านทบทวนเมื่ออยู่ที่บ้านหรือมีข้อสงสัย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้ป่วยอาจมีข้อสงสัยในเนื้อหา - ผู้ป่วยอาจไม่นำไปอ่าน - การจัดทำยุ่งยาก ค่าใช้จ่ายสูง
2. บัตรประจำตัวผู้ป่วย	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นประโยชน์ในการแสดงให้ทราบว่าผู้ป่วยที่ใช้ยาตัวใดบ้าง ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์ระดับระวางการใช้จ่ายและการรักษาในผู้ป่วยรายนั้นๆ - การจัดทำไม่ยุ่งยาก ค่าใช้จ่ายต่อคนไม่สูง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ป่วยอาจไม่ชอบพกพา - หากผู้ป่วยไม่เห็นความสำคัญก็อาจไม่พก หรือทำสูญหาย
3. โปสเตอร์ให้ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญและต้องการให้ผู้ป่วยได้รับข้อมูลที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรม - เนื้อหาคะทัดรัด เข้าใจง่าย จำได้ในหน้าเดียว - เป็นการทบทวนและกระตุ้นเตือนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อผู้ป่วยมาพบแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้ป่วยอาจไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด - ผู้ป่วยอาจไม่อ่าน อ่านไม่จบ - ยากต่อการนำไปใช้ เช่น การเลือกสถานที่ที่ติดควรเป็นที่ผู้ป่วยสามารถเห็นได้ชัดเจน - เนื้อหาซ้ำซ้อนกับในสมุดประจำตัว - ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสูง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ(ต่อ)

ประเภทของสื่อ	ข้อดี	ข้อเสีย
4. อุปกรณ์แสดงตัวอย่างยา	- เป็นการแสดงให้เห็นเมื่อยาที่ผู้ป่วยต้องใช้ เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความเข้าใจในขนาดที่ตนต้องรับประทานมากขึ้น - สามารถทดสอบความเข้าใจของผู้ป่วยในขนาดยาที่ผู้ป่วยใช้ (กรณีผู้ป่วยรายต่อเนื่อง) เป็นประโยชน์ในการรักษา	- การจัดทำยุ่งยาก
5. อุปกรณ์เพิ่มความร่วมมือในการใช้ยา	- ประกอบด้วยเนื้อหาที่ผู้ป่วยควรทราบอย่างครบถ้วน	- มีความแตกต่างของปัญหาในแต่ละบุคคล
6. แผ่นพับให้ความรู้	- เป็นการทบทวนและกระตุ้นเตือนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อผู้ป่วยมาพบแพทย์	- เนื้อหาซ้ำซ้อนกับในสมุดประจำตัว - หากผู้ป่วยไม่เห็นความสำคัญอาจไม่อ่านหรือทำสูญหาย

1.2 ผลการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ

คลินิกวารฟาริน สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ดำเนินงานในบริเวณจุดบริการผู้ป่วยนอก หน้าห้องตรวจแพทย์ ปัจจุบันดำเนินงานโดยเภสัชกร 1 คน

กระบวนการการให้คำปรึกษา

1. เลือกผู้ป่วยที่ใช้ยาวารฟารินโดยดูจากแฟ้มประวัติผู้ป่วย
2. รับผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ แล้วทำการประเมิน
3. ให้คำแนะนำผู้ป่วยเกี่ยวกับการใช้ยา
 - ผู้ป่วยรายใหม่ ให้คำแนะนำเรื่องการใช้ยา จัดทำแฟ้มประวัติ และแจกแผ่นพับ
 - ผู้ป่วยรายเก่า สอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้ยา และทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยา
4. ปรับขนาดยาของผู้ป่วยตามค่า INR
5. ส่งต่อแพทย์
6. เภสัชกรจัดทำ SOAP note

หัวข้อในการให้ปรึกษาการใช้ยาวารฟาริน

1. แนะนำชื่อยาและข้อบ่งใช้
2. อธิบายเรื่องที่ทำให้ผู้ป่วยต้องใช้ยา

3. อธิบายเกี่ยวกับอาการข้างเคียงที่เกิดจากการใช้ยา พร้อมทั้งสอบถามเกี่ยวกับอาการผิดปกติที่ผู้ป่วยพบ ว่าเกิดจากอาการข้างเคียงจากการใช้ยารวาร์ฟารินหรือไม่
4. แนะนำการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดอาการข้างเคียงจากการใช้ยารวาร์ฟาริน
5. อธิบายถึงปฏิกิริยาระหว่างยา, ปฏิกิริยาระหว่างยากับอาหาร ที่ผู้ป่วยควรหลีกเลี่ยง
6. อธิบายวิธีการทานยา การปฏิบัติตัวเมื่อลืมทานยา

เวลาที่ใช้ในการให้ปรึกษาการใช้ยารวาร์ฟาริน

- ผู้ป่วยรายใหม่ 30 นาที
- ผู้ป่วยรายเก่า 15-20 นาที

สถานที่ที่ใช้ในการให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ใช้ยารวาร์ฟาริน

โต๊ะเภสัชกรบริเวณผู้ป่วยนอก (OPD)

จำนวนเภสัชกรผู้ปฏิบัติงาน

เภสัชกร 1 คน

สื่อเดิมที่ใช้อยู่

1. แผ่นพับ
2. เม็ดยาตัวอย่าง (มีเฉพะะ ขนาด 3,5 mg)
3. สมุดประจำตัวผู้ป่วย

ปัญหาที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยที่ใช้ยารวาร์ฟาริน

1. การเข้าใจวิธีการรับประทานยาผิด
2. ผู้ป่วยลืมรับประทานยา
3. ปฏิกิริยาระหว่างยา
4. ปฏิกิริยาระหว่างยากับอาหาร(โดยเฉพาะผักใบเขียว)

ปัญหาในกระบวนการให้ปรึกษาการใช้ยารักษา

1. ขาดสื่อที่มีรูปภาพประกอบ เพื่อใช้ในการทำให้ผู้ป่วยเห็นภาพชัดเจนขึ้น เช่น ภาพแสดงหัวใจห้องที่มีปัญหา, การไหลเวียนของเลือด, ภาพเลือดออก, Scale แสดงค่า INR เป็นต้น
2. ตัวอย่างเม็ดยามองเห็นได้ไม่ชัดเนื่องจากอยู่ในภาชนะที่บ
3. เอกสารที่มอบให้ผู้ป่วยกลับไปอ่านเมื่อกลับบ้านขาดความชัดเจน
4. ขาดแบบฟอร์มที่ให้เภสัชกรเขียน SOAP note และเก็บข้อมูลผู้ป่วย
5. ข้อจำกัดในด้านสถานที่ คือ
 - สถานที่ยังไม่มีการแยกเป็นสัดส่วน
 - ต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกับบุคคลกรอื่นๆ เช่น โต๊ะทำงาน คอมพิวเตอร์
 - พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการนำอุปกรณ์อื่นๆ เข้าไปติดตั้ง

1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2547)

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลด้านอายุ

ข้อมูล	เพศชาย	เพศหญิง	ทั้งหมด
อายุต่ำสุด (ปี)	15	28	15
อายุสูงสุด (ปี)	74	83	83
อายุเฉลี่ย (ปี)	48.79	52.56	50.62
จำนวนรวม (คน)	208	197	405

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลด้านอาชีพ

อาชีพ	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)	ทั้งหมด (ร้อยละ)
รับราชการ	13	5	18 (4.44)
เจ้าของกิจการ/ค้าขาย	30	14	44 (10.86)
เกษตรกร	97	36	133 (32.84)
รับจ้าง	23	22	45 (11.11)
แม่บ้าน/ไม่ได้ทำงาน	14	21	35 (8.64)
นักบวช	7	-	7 (1.73)
ไม่ได้ระบุ	24	99	123 (30.37)
รวม	208	197	405

ลักษณะทั่วไปของผู้บริโภคที่ใช้ยารักษา ณ สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยอายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี อายุสูงสุด 83 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 32.84

1.4 การกำหนดแนวทางการพัฒนาและสร้างสื่อ

จากผลการวิเคราะห์การรวบรวมข้อมูลในส่วนที่ 1 พบว่า สื่อที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังมีจุดที่ควรปรับปรุงแก้ไขทั้งด้านรูปแบบและภาษาที่ใช้ ซึ่งรูปแบบของสื่อแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ แต่จากข้อมูลพบว่า ผู้ป่วยที่รับยาในคลินิกวารฟาริน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะนำสื่อไปใช้ มีทั้งผู้ป่วยที่เคยและไม่เคยได้รับคำปรึกษามาก่อน สื่อที่จะพัฒนาขึ้นจึงควรประกอบด้วยเนื้อหาที่ครบถ้วน และด้วยข้อจำกัดเรื่องสถานที่ สื่อควรเป็นลักษณะที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีขนาดกะทัดรัด และเก็บรักษาได้ง่าย

ดังนั้นสื่อที่จะจัดทำ ได้แก่ สมุดประจำตัวผู้ป่วย และ ภาพพลิกประกอบการอธิบายในการให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ใช้อยาวารฟาริน

แนวทางในการพัฒนาสื่อ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย ควรมีลักษณะดังนี้

- ประกอบเนื้อหาที่ผู้ป่วยควรทราบได้อย่างครบถ้วน
- ตัวอักษรสามารถอ่านได้ง่ายและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
- สามารถเพิ่มเติมข้อมูลอื่นๆ เช่น ข้อมูลของผู้ป่วย โรคที่เป็นข้อบ่งชี้ ค่า INR เป้าหมาย ค่า INR ปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรทางการแพทย์ที่สามารถติดตามได้
- รูปแบบของสื่อนี้สามารถเก็บรักษาได้ง่าย ใช้ได้นาน
- ผู้ป่วยสามารถนำมาเปิดอ่านได้เมื่อมีข้อสงสัย
- สามารถพกได้ สะดวกต่อการนำไปใช้

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา ควรมีลักษณะดังนี้

- ภาพประกอบควรช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจการอธิบายของเภสัชกรมากขึ้น
- รูปภาพมีขนาดที่มองเห็นได้ชัดเจน
- รูปภาพมีความสวยงาม น่าติดตาม
- รูปแบบของสื่อมีขนาดเหมาะสม
- รูปแบบของสื่อสามารถเก็บรักษาได้ง่าย มีความทนทาน
- สะดวกต่อการนำไปใช้

สำนักหอสมุด
สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ส่วนที่ 2 การประเมินสื่อเบื้องต้น

แบ่งเป็น

2.1 ผลการประเมินสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลวารสารฟาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย

2.2 ผลการทดลองใช้สื่อกับผู้ป่วย

2.1 ผลการประเมินสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลวารสารฟาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย

ตารางที่ 5 ผลการประเมินสมมุติประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลวารสารฟาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย

หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาสุขภาพ	ข้อแนะนำเพิ่มเติม
1. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ	ถูกต้อง	ถูกต้อง		
ข้อสามัญทางยา	ถูกต้อง	ถูกต้อง		
รูปภาพแสดงตัวอย่างขนาดต่างๆ	ถูกต้อง	ถูกต้อง		
จัดแบ่งใช้ซองยา	ไม่ถูกต้อง ควรเขียนในลักษณะที่ว่า ยากวารฟาริน จะใช้ในภาวะป้องกันอาการแข็งตัวของเลือด ในภาวะโรคต่อไปนี้	ถูกต้องและครบถ้วน ควรเขียนควรเขียนชื่อโรคเป็นคำเต็ม ไม่ควรเขียนเป็นตัวย่อ		
วิธีการรับประทานยา	ไม่ครบถ้วน ควรเพิ่มข้อความว่า ปกติยารฟาริน จะรับประทานวันละ 1 ครั้งเท่านั้น	ถูกต้องและครบถ้วน		

ตารางที่ 5 ผลการประเมินสมมติประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลภาษาวาร์ฟาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย (ต่อ)

หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาสุขภาพ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ข้อควรปฏิบัติ	ไม่ครบถ้วน ควรเพิ่มเติมเรื่อง แจ้งให้แพทย์/พยาบาล/เภสัชกรทราบทุกครั้งที่มีการเริ่มใช้ยาอื่นร่วมกับยาวาร์ฟาริน	ถูกต้องและครบถ้วน		
ข้อควรระวัง	ไม่ครบถ้วน เรื่องการใช้ยากลุ่มที่ควรปรึกษาแพทย์ ควรเขียนให้ละเอียดว่าเป็นยาประเภทใด	ถูกต้องและครบถ้วน การรับประทานอาหารควรเพิ่มค่าว่า สดส่วนลงไป		
อาการอื่นไม่พึงประสงค์	ไม่ครบถ้วน ควรเพิ่มเติมคือ อาการผิดปกติทางผิวหนัง เช่น ผื่น แผล ผื่นหนังเปลี่ยนแปลง	ถูกต้องและครบถ้วน		
การติดตามผลการใช้ยา	ถูกต้องและครบถ้วน ควรมีภาษาไทยคำว่า INR	ถูกต้องและครบถ้วน		การรับประทานยาควร ลำดับต่อจากเรื่องยา
2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ				
ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับลักษณะของสื่อ	มาก แต่ควรถือ font เดียวกันทั้งหมด	มากที่สุด	น้อย ควรเป็น 16 หรือมากกว่า เนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ	

ตารางที่ 5 ผลการประเมินสรุปประจำตัวผู้วิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยาเสพติดและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย (ต่อ)

หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้ คำปรึกษา	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
แบบตัวอักษรที่มีความเหมาะสม	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	
การใช้ตัวอักษรที่มีความเหมาะสมกับ ข้อความ	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	
ความยาวบรรทัดมีความเหมาะสม	มาก	มากที่สุด	น้อย ควรเว้นระยะระหว่าง ตัวอักษรเพิ่มขึ้น	
ระยะห่างระหว่างบรรทัดมีความ เหมาะสม	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	
กระดาษที่ใช้มีความเหมาะสมกับ ลักษณะสื่อ	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	
การเน้นข้อความสำคัญมีความ เหมาะสม	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง มีการเน้นข้อความมาก เกินไป	
การจัดลำดับของหัวข้อมีความ เหมาะสม	ปานกลาง	มากที่สุด	น้อย ควรจัดลำดับเนื้อหาโดย หัวข้อเรื่องวิธีใช้ควรอยู่ถัด จากเรื่องยา	
การใช้รูปภาพประกอบมีความ เหมาะสมกับเนื้อหา	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	

ตารางที่ 5 ผลการประเมินสมรรถนะจิตวิญญูโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยวาวรรพาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย (ต่อ)

หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษา	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
การที่รูปภาพประกอบทำให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามน่าสนใจขึ้น	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	

ตารางที่ 6 ผลการประเมินภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยวาวรรพาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย

หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษา	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
1. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ				
รูปภาพประกอบตามหัวข้อการให้คำปรึกษาโดยทั่วไป	ไม่ครบถ้วน ควรมีรูปภาพการเกิด skin necrosis เพื่อให้ผู้ป่วยรู้จักสังเกตและแยกแยะจากการเกิดรอยจำธรรมชาติ รูปแสดงสีและยี่ห้อของเม็ดยาคควรเป็นภาพขนาดใหญ่ ภาพแสดงการรับประทานอาหารประเภทผักใบเขียวเข้าใจอกขาด มิตินองเวลา	ครบถ้วน		
คำอธิบายสอดคล้องกับภาพที่แสดง	สอดคล้อง	สอดคล้อง	สอดคล้อง	รูปภาพไม่มีความคมชัดของภาพ

ตารางที่ 6 ผลการประเมินภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยารพาริน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย (ต่อ)

หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยา คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้คำปรึกษาผู้ป่วย สุขภาพ	ข้อแนะนำเพิ่มเติม
2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ				
รูปภาพมีขนาดเหมาะสมกับขนาดสื่อ	มาก	มาก	มากที่สุด	
รูปภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการอธิบาย	มาก	ปานกลาง	มากที่สุด	ภาพแสดงถึงส่วนการรับประทานอาหารเข้าใจยาก ขาดมิติของเวลา
รูปภาพมีความสวยงามดูน่าสนใจ	มาก	ปานกลาง	น้อย	
คำอธิบายประกอบมีความสอดคล้องกับรูปภาพ	ปานกลาง	ปานกลาง	รูปภาพไม่มีความคมชัดมากที่สุด	
คำอธิบายประกอบมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม	มาก	มาก	มากที่สุด	
คำอธิบายประกอบใช้แบบตัวอักษรที่เหมาะสม	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	
คำอธิบายประกอบใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	

จากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลยารักษาโรค และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพ
ควรมีข้อปรับปรุงดังนี้

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

1. ข้อบ่งใช้ ควรเขียนควรเขียนชื่อโรคเป็นคำเต็ม ไม่ควรเขียนเป็นตัวย่อ
2. ข้อควรระวัง ควรเพิ่มคำว่าสัดส่วนลงไป ในข้อแนะนำเรื่องการรับประทานอาหาร
3. อาการอันไม่พึงประสงค์ ควรเพิ่มเติม อาการผิดปกติทางผิวหนัง เช่น ผื่น แผล ผิวหนังเปลี่ยนสี
4. การติดตามผลการ ควรมีภาษาไทยคำว่า INR
5. การรับประทานยาควรลำดับต่อจากเรื่องยา
6. ขนาดของตัวอักษรเล็กเกินไป
7. ควรเว้นระยะระหว่างตัวอักษรเพิ่มขึ้น
8. มีการเน้นข้อความมากเกินไป
9. ควรจัดลำดับเนื้อหาโดยหัวข้อเรื่องวิธีใช้ควรอยู่ถัดจากเรื่องยา

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

1. ควรมีรูปของการเกิด skin necrosis เพื่อให้ผู้ป่วยรู้จักสังเกตและแยกแยะจากการเกิดรอยจ้ำจวมดำ
2. รูปแสดงสีและยี่ห้อของเม็ดยาควรเป็นภาพขนาดใหญ่
3. ภาพแสดงการรับประทานอาหารประเภทผักใบเขียวเข้าใจยาก ขนาดมิติของเวลา
4. รูปบางรูปไม่มีความคมชัดของภาพ
5. ขนาดเรื่อง drug interaction

2.2 ผลการทดลองใช้สื่อกับผู้ป่วย

จากการทดลองใช้สื่อกับผู้ป่วย แบ่งผลการทดลองเป็น 2 ส่วนคือ

2.2.1 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ

2.2.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย

2.2.1 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

- เนื้อหามีความเหมาะสม
- รูปแบบของสื่อมีความเหมาะสม

ภาพพลิกประกอบการอธิบายในการให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ใช้ยารักษาโรค

- รูป ลิ้นหัวใจ ภาพไม่ชัด
- รูปลิ้นหัวใจควรเป็นภาพลิ้นหัวใจที่เป็นโลหะ แล้วมีเลือดมาเกาะ แล้วจึงจะอธิบายต่อไปว่าอาจเกิดเป็น emboli

- ควรมีรูปเลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน อุจจาระหรือปัสสาวะเปลี่ยนสี แล้วโยงว่าควรไปพบแพทย์
- รูปที่แสดงว่ายาทำให้เลือดจางลงได้อย่างไร
- รูปเมื่อไปพบหมอฟัน ควรบอกหมอฟันว่าใช้ยาอยู่
- รูปสรุปท้ายสุดว่า ผู้ป่วยควรปฏิบัติตัวอย่างไร
- การพลิกภาพทำได้ยากเนื่องจาก การให้คำปรึกษาไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนว่าจะจะเป็นไปตามภาพที่มี

2.2.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย

ตารางที่ 7 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย

ผู้ประเมิน	สรุปประจำตัวผู้ป่วย	ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา
ผู้ป่วยรายที่ 1 ผู้ป่วยเคยเกิด stroke มาก่อนจึงมีปัญหาในการอ่าน (ประเมินโดยญาติที่ดูแลผู้ป่วย)	ข้อความสามารถมองเห็นได้ชัดเจน คำและเนื้อหา มีความชัดเจน สามารถเข้าใจได้ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีประโยชน์ในการนำไปใช้คือ เมื่อลิ้มรับประทานยาแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไร มีหัวข้อที่ชัดเจนและหาง่าย ทำให้ทราบข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น เช่น เดิมทราบแต่เพียงว่ายาที่ใช้เป็นยาต้านการแข็งตัวของเลือด แต่เมื่อได้อ่านแล้ว ทำให้ทราบว่ายานี้ออกฤทธิ์อย่างไร	ผู้ป่วยสามารถมองเห็นรูปภาพได้อย่างชัดเจนยกเว้น ภาพที่อธิบายถึงลิ้นหัวใจ ผู้ป่วยไม่สามารถอ่านคำอธิบายประกอบภาพได้ ต้องอาศัยการฟังคำอธิบายจากผู้ให้บริการประกอบการดูรูป ซึ่งผู้ป่วยกล่าวว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่ผู้ให้บริการอธิบายเป็นอย่างดี โดยรูปภาพสามารถแสดงภาพที่ผู้ป่วยคิดว่าถ้าไม่มีภาพประกอบคงไม่สามารถนึกออกได้และคงไม่เข้าใจในคำอธิบายของผู้ให้บริการ
ผู้ป่วยรายที่ 2	ตัวอักษรและข้อความสามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีบางประโยคที่ยังไม่สามารถเข้าใจ และคำศัพท์บางคำเช่น เส้นเลือดดำใหญ่ มือ เกิดปฏิกิริยา เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ฯลฯ เนื้อหาไม่เยอะเกินไป สามารถอ่านจนจบได้ รูปมองเห็นไม่ชัด เช่น รูปผัก	จากภาพทำให้เข้าใจคำอธิบายมากขึ้น ตัวหนังสือในคำอธิบายอ่านได้ชัดเจน มีรูปภาพที่ไม่เข้าใจ เช่น รูปส่วนประกอบของหัวใจ รูปภาพมีประโยชน์ เช่น รูปรอยขีด ทำให้สามารถนึกภาพออก และทำให้ทราบว่าผู้ป่วยกำลังมีรอยขีดเช่นกัน

ส่วนที่ 3 การนำสื่อไปใช้และประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1 ผลการประเมินสื่อโดยผู้บริโภคร

3.2 ผลการประเมินสื่อโดยผู้ให้บริการ

3.1 ผลการประเมินโดยผู้บริโภคร

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคร

ข้อมูล	ต่ำสุด-สูงสุด	เฉลี่ย (SD)
อายุ(ปี)	22-62	45.69(11.15)
ระยะเวลาที่ใช้ยารักษา (เดือน)	0.67 - 15	6(3.9)
จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ		
ชาย		5 (38.5)
หญิง		8 (61.5)
อายุ (ปี)		
21-30		1 (7.7)
31-40		3 (23.1)
41-50		3 (23.1)
51-60		5 (38.5)
61-70		1 (7.7)
อาชีพ		
รับจ้าง		5 (38.5)
แม่บ้าน		3 (23.1)
เกษตรกร		5 (38.5)
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4		5 (38.5)
ประถมศึกษาปีที่ 6		2 (15.4)
ประถมศึกษาปีที่ 7		1 (7.7)
มัธยมศึกษาปีที่ 1		1 (7.7)
ปวส.		1 (7.7)
ไม่มีข้อมูล		3 (23.1)

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภค(ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (ร้อยละ)
ระยะเวลาที่ใช้ยารักษา	
น้อยกว่า 6 เดือน	6 (46.2)
6 เดือน-1 ปี	6 (46.2)
1 ปีขึ้นไป	1 (7.7)

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบประเมิน

คำถาม	จำนวนผู้ตอบ	จำนวนผู้ไม่ตอบ	รวม
สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน	10	3	13
เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย	10	3	13
รูปแบบของสื่อดูน่าสนใจ น่าอ่าน	10	3	13
ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน	10	3	13
สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย	10	3	13
สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคและยามากขึ้น	10	3	13
สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติต่างๆดีขึ้น	10	3	13
รูปภาพสามารถมองเห็นได้ชัดเจน	13	0	13
คำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน	12	1	13
รูปแบบสื่อมีความสวยงาม ดูน่าสนใจ	13	0	13
สื่อนี้สามารถช่วยให้เข้าใจคำอธิบายได้มากขึ้น	13	0	13

หมายเหตุ : สื่อที่ประเมินโดยผู้ป่วยมี 10 ราย เนื่องจากผู้ป่วย 3 ราย อ่านหนังสือไม่ออก หรือมีปัญหาด้านสายตาประเมิน และจากการประเมิน 10 ราย ประเมินโดยญาติผู้ป่วย 1 ราย

ตารางที่ 10 ผลการตอบแบบประเมินสมุดประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้บริโภค

คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม
สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน	3	4	3	0	0	10
เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย	2	5	3	0	0	10
รูปแบบของสื่อดูน่าสนใจ น่าอ่าน	4	5	1	0	0	10
ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน	3	3	4	0	0	10
สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย	2	6	2	0	0	10
สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคและยามากขึ้น	4	5	1	0	0	10
สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติต่างๆดีขึ้น	4	4	2	0	0	10

ตารางที่ 11 ผลการตอบแบบประเมินภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้บริโภคร

คำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม
รูปภาพสามารถมองเห็นได้ชัดเจน	3	8	2	0	0	13
คำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน	3	4	4	1	0	12
รูปแบบสื่อมีความสวยงาม ดูน่าสนใจ	3	7	3	0	0	13
สื่อนี้สามารถช่วยให้เข้าใจคำอธิบายได้มากขึ้น	5	8	0	0	0	13

สรุปจากการประเมินสื่อ

ผู้มีส่วนใหญ่ประเมินสมุดประจำตัว ดังนี้

- สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน ระดับมาก 40%
- เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย ระดับมาก 50%
- รูปแบบของสื่อดูน่าสนใจ น่าอ่าน ระดับมาก 50%
- ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน ระดับปานกลาง 40%
- สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย ระดับมาก 60%
- สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคและยามากขึ้น ระดับมาก 50%
- สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติต่างๆดีขึ้น ระดับมากและระดับปานกลาง 40% เท่ากัน

ผู้มีส่วนใหญ่ประเมินภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษา ดังนี้

- รูปภาพสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ระดับมาก 62%
- คำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน ระดับมากและ ระดับปานกลาง 33% เท่ากัน
- รูปแบบสื่อมีความสวยงาม ดูน่าสนใจ ระดับมาก 54%
- สื่อนี้สามารถช่วยให้เข้าใจคำอธิบายได้มากขึ้น ระดับมาก 62%

3.2 ผลการประเมินโดยผู้ให้บริการ

ตารางที่ 12 ผลการประเมินสมุดประจำตัวผู้ช่วยโดยผู้ให้บริการ

หัวข้อ	ผลการประเมิน
1. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ	
- ชื่อสามัญทางยา	ถูกต้อง
- รูปภาพแสดงตัวอย่างยาขนาดต่างๆ	ถูกต้อง
- ข้อบ่งใช้ของยา	ถูกต้องและครบถ้วน
- วิธีการรับประทานยา	ถูกต้องและครบถ้วน
- ข้อควรปฏิบัติ	ถูกต้องและครบถ้วน
- ข้อควรระวัง	ถูกต้องและครบถ้วน

ตารางที่ 12 ผลการประเมินสมุดประจำตัวผู้ป่วยโดยผู้ให้บริการ(ต่อ)

หัวข้อ	ผลการประเมิน
- อาการอันไม่พึงประสงค์	ถูกต้องและครบถ้วน
- การติดตามผลการใช้ยา	ถูกต้องและครบถ้วน
2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ	
- ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับลักษณะของสื่อ	มาก
- แบบตัวอักษรมีความเหมาะสม	มาก
- การใช้สีตัวอักษรมีความเหมาะสมกับข้อความ	มาก
- ความยาวบรรทัดมีความเหมาะสม	มาก
- ระยะห่างระหว่างบรรทัดมีความเหมาะสม	มาก
- กระดาษที่ใช้มีความเหมาะสมกับลักษณะสื่อ	มาก
- การเน้นข้อความสำคัญมีความเหมาะสม	มาก
- การจัดลำดับของหัวข้อมีความเหมาะสม	มาก
- การใช้รูปภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	มาก
- การใช้รูปภาพประกอบทำให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามน่าสนใจขึ้น	มาก
3. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของการนำสื่อไปใช้	
- ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน	มาก
- สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย	มาก
- การลำดับเนื้อหาสะดวกต่อการอ่าน	มาก
- มีความทนทาน เก็บรักษาง่าย	ปานกลาง
- สื่อนี้มีประโยชน์ต่อการแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย	มาก

ตารางที่ 13 ผลการประเมินภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้ให้บริการ

หัวข้อ	ผลการประเมิน
1. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ	
- รูปภาพประกอบตามหัวข้อการให้คำปรึกษาโดยทั่วไป	ครบถ้วน
- คำอธิบายสอดคล้องกับรูปภาพที่แสดง	สอดคล้อง
2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ	
- รูปภาพมีขนาดเหมาะสมกับขนาดสื่อ	มาก
- รูปภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการอธิบาย	มาก
- รูปภาพมีความสวยงามดูน่าสนใจ	มาก
- คำอธิบายประกอบมีความสอดคล้องกับรูปภาพ	มาก

ตารางที่ 13 ผลการประเมินภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษาโดยผู้ให้บริการ(ต่อ)

หัวข้อ	ผลการประเมิน
- คำอธิบายประกอบมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม	มาก
- คำอธิบายประกอบใช้แบบตัวอักษรที่เหมาะสม	มาก
- คำอธิบายประกอบใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม	มาก
3. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของการนำเสนอ	
- ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน	มาก
- มีความทนทานเก็บรักษาง่าย	ปานกลาง
- การลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนตามกระบวนการให้คำปรึกษา	มาก
- การพลิกภาพสามารถทำได้ง่ายและสัมพันธ์กับกระบวนการให้คำปรึกษา	มาก
- สื่อนี้ มีประโยชน์ต่อการแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย	มาก
- สื่อนี้ช่วยให้กระบวนการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยสะดวกขึ้น	มาก

สรุปผลการประเมิน

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

ผลการประเมินสื่อจากผู้บริโภคพบว่า สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย รูปแบบของสื่อดูน่าสนใจ น่าอ่าน สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย สื่อนี้ช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคและยามากขึ้น และช่วยให้ท่านเข้าใจเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติต่างๆ ดีขึ้น อยู่ในระดับมาก แต่ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินสื่อจากผู้ให้บริการพบว่า มีความถูกต้องและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ มีความเหมาะสมของรูปแบบสื่อระดับมาก มีความเหมาะสมของการนำเสนอไปใช้ อยู่ในระดับมาก แต่ ความทนทานเก็บรักษาง่าย อยู่ในระดับปานกลาง

ภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษา

ผลการประเมินสื่อจากผู้บริโภคพบว่า รูปภาพสามารถมองเห็นได้ชัดเจน คำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน รูปแบบสื่อมีความสวยงาม ดูน่าสนใจ สื่อนี้สามารถช่วยให้เข้าใจคำอธิบายได้มากขึ้น อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินสื่อจากผู้ให้บริการพบว่า มีความถูกต้องและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ มีความเหมาะสมของรูปแบบสื่อระดับมาก มีความเหมาะสมของการนำเสนอไปใช้ อยู่ในระดับมาก แต่ ความทนทานเก็บรักษาง่าย อยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการโดยแสดงถึงกระบวนการพัฒนาสื่อประกอบการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยที่ใช้ยาแอสไพริน ซึ่งคำนึงถึงการพัฒนาสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การใช้งานและลักษณะของผู้ป่วยที่จะใช้สื่อนั้นๆ ในขั้นตอนของการวิจัยจึงมีการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของผู้ป่วย สังเกตและสัมภาษณ์ผู้ให้บริการถึงความจำเป็นและความต้องการสื่อของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ลักษณะการทำงานของเภสัชกร และสถานที่ โดยพบว่า ลักษณะทั่วไปของผู้ป่วยที่มารับยาคือ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยอายุเฉลี่ย 50 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี อายุสูงสุด 83 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 32.84 และผลการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ให้บริการถึงความจำเป็นและความต้องการสื่อของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ประกอบกับลักษณะการทำงานของเภสัชกรซึ่งมีการเปลี่ยนงานอยู่เป็นประจำ และสถานที่ดำเนินการให้คำปรึกษามีพื้นที่อยู่จำกัด ดังนั้นการพัฒนาสื่อเพื่อใช้ในคลินิกนี้ให้มีความเหมาะสมต่อผู้บริโภคและลักษณะการดำเนินงานการให้คำปรึกษา จึงจัดทำสื่อดังนี้

1. สมุดประจำตัวผู้ป่วย
2. ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

ผลการประเมินสื่อเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สมุดประจำตัวผู้ป่วย มีข้อควรปรับปรุงเรื่อง เนื้อหา การลำดับเนื้อหา และขนาดตัวอักษร ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา ควรปรับปรุงคือ ควรมีรูปเพิ่มเติม และความคมชัดของภาพ ผลการประเมินโดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วยและผู้ให้บริการพบว่า ขนาดตัวอักษรเล็กลงไป รูปภาพไม่คมชัด

ผลการประเมินสื่อโดยเภสัชกรผู้ให้บริการหลังนำสื่อไปใช้ พบว่า ความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ ความเหมาะสมของรูปแบบสื่อและการนำสื่อไปใช้อยู่ในระดับมาก แต่ความทนทานเก็บรักษาง่ายอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินสื่อโดยผู้ป่วยพบว่า สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย รูปแบบของสื่อน่าสนใจ ข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย รูปภาพสามารถมองเห็นและคำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน ช่วยให้เข้าใจเรื่องโรค ยา ข้อควรปฏิบัติต่างๆ และคำอธิบายได้มากขึ้นอยู่ในระดับมาก แต่ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง

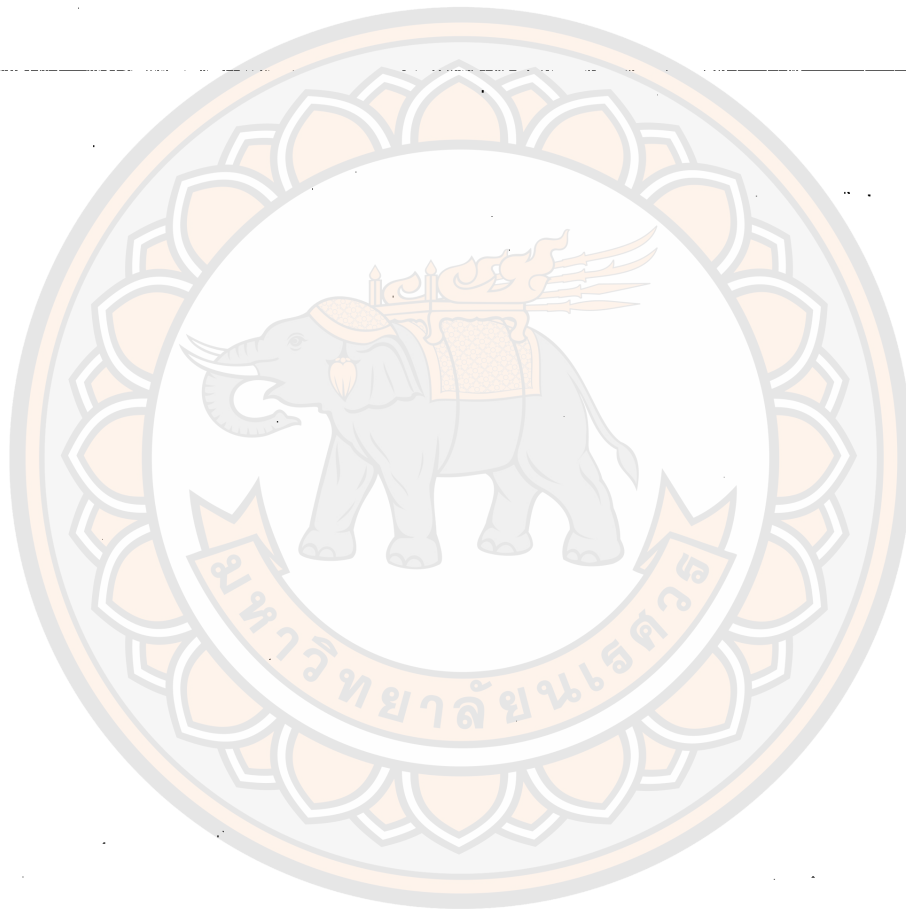
ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้แสดงผลว่าสื่อที่พัฒนาขึ้นโดยมีขั้นตอนการวิจัยดังกล่าว ทำให้ได้สื่อที่มีความชัดเจนและถูกต้องของเนื้อหา มองเห็นและอ่านได้ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ และมีประโยชน์ในการนำไปใช้ แต่ยังมีข้อควรปรับปรุงคือให้มีความทนทานมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการแสดงขั้นตอนของการพัฒนาสื่อ และการประเมินสื่อเรื่อง ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา ความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ และความเหมาะสมของการนำไปใช้เท่านั้น โดยไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้สื่อในแง่ของประโยชน์ในการเพิ่มความรู้และเพิ่มแรงจูงใจในการใช้ยาของผู้ป่วย ทั้งนี้อาจทำการศึกษาในขั้นต่อไปถึงความรู้

ความเข้าใจ และแรงจูงใจในการใช้ยาของผู้ป่วยจากผลของการใช้สื่อ ที่ส่งผลต่อ behavior outcome และ clinical outcome

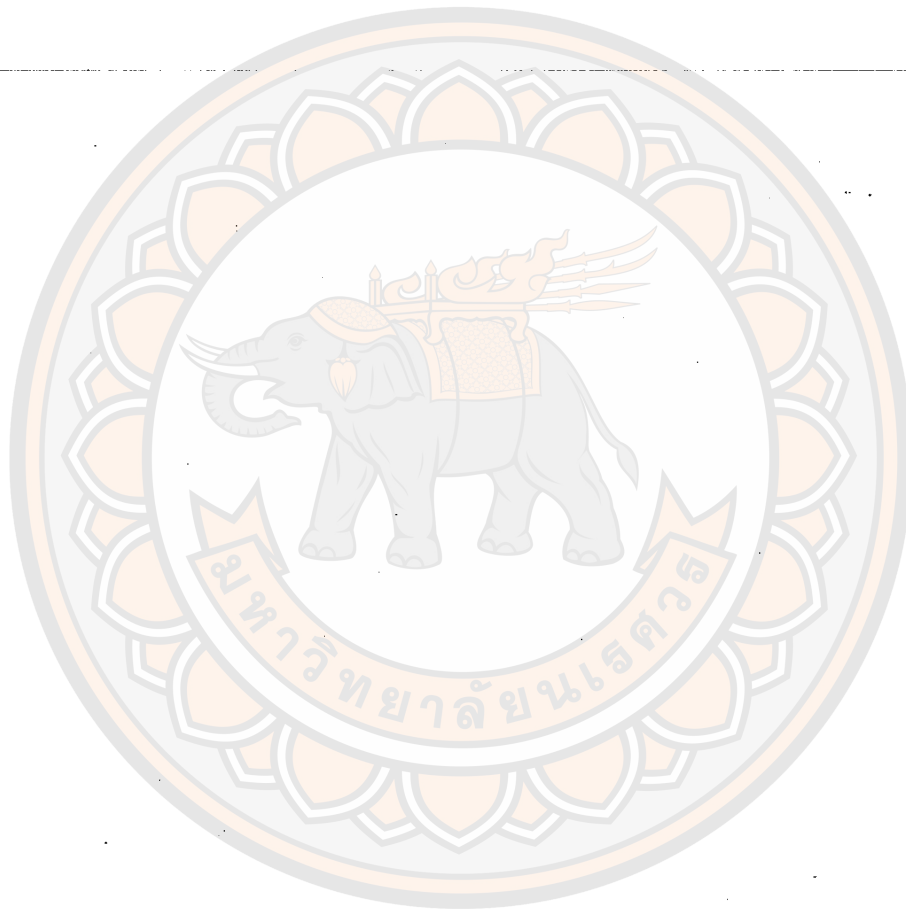
การพัฒนาสื่อตามขั้นตอนในงานวิจัยนี้ อาจสามารถนำไปปรับใช้กับการพัฒนาสื่ออื่นๆ ได้ โดยอาจเพิ่มขั้นตอนการประเมินสื่อหลังการใช้สื่อเป็นระยะเวลาหนึ่ง กำหนดเกณฑ์การประเมินสื่อที่ละเอียดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. Erdman SM, Rodvold KA, Friedenberg WR. Thromboembolic disorders. In: Dipro JT, Talbert RL, Yee Gc, Matzke GR, Wella BG, Posey LM, editors. Pharmacotherapy: a pathophysiological approach. 4th ed. Stanford: Appleton & Lange, 1999: p. 295-325.
2. Schulman S. Care of patients receiving long - term anticoagulant therapy. N Engl J Med 2003; 349: 675-83.
3. น้ำฝน ศิวะนาวิรินทร์. Thromboembolic disorders. ใน: ธาณี เมฆะสุวรรณดิษฐ์, ปรีชา มณฑานติกุล, จุฑามณี สุทธิสีสังข์, สุรเกียรติ อชาขานานุภาพ. ตำราเภสัชบำบัด. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิง; 2546. หน้า 59-75.
4. Hirsh J, Dalen JE, Anderson DR, et al. Oral anticoagulant: mechanism of action, clinical effectiveness and optimal therapeutic range. Chest 1998; 114: 445-69.
5. Arnsten JH, Gelfand JM, Singer DE. Determinants of compliance with anticoagulation: a case-control study. Am J Med 1997; 103:11-7.
6. Warfarin clinic [home page on internet]. Malik AK. Washington DC: Medscape; date unknown [revised unknown; cited 2004 Jul 4]. View article: [2 screens]. Available from: <http://www.medscape.com/viewarticle/410470.htm>.
7. Beyth RJ, Quinn L, Landefeld CS. A multicomponent intervention to prevent major bleeding complications in older patient receiving warfarin. Ann In Med 2000; 133: 687-95.
8. Kritthanmakul S. The Effects of pharmacist's counseling on outpatients receiving warfarin at the teaching hospital in Southern Thailand. The 2nd Spring Conference on Clinical Pharmacy, European Society of Clinical Pharmacy, 2-5 May 2001, Malta.
9. Estrada CA, Hryniewicz MM, Higgs VB, Collins C, Byrd JC. Anticoagulant patient information material is written at high readability levels. Stroke 2000 Dec: 2966-70.
10. Drug information [homepage on the internet]. Svarstad BL, Mount JK. Wisconsin: FDA/Center for Drug Evaluation and Research; 2001 [revised 2002 Jun 18; cited 2004 Jul 2]. Evaluation of written prescription Information provided in community pharmacies 2001; [19 screens]. Available from: <http://www.fda.gov/cder/reports/prescriptionInfo/final%20report%20appendices%20dec%2021.htm>.
11. จันทนา ทองประยูร. การออกแบบและจัดหน้าสิ่งพิมพ์. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2537. หน้า 24-35.
12. Nimpitakpong P, Svarstad BL. The effects of pharmacist interventions on patient adherence and rehospitalization in CHF patients in Thailand [dissertation]. Phisanulok: narasaun univ.; 2005.
13. Sangsiry SS, Cady PS, Patil S. Readability of over-the-counter medication labels. J AM Pharm Assoc 1997; NS37(5): 522-28.

14. Morris LA, Halperin JA. Effects of written drug information on patient knowledge and compliance. *Am J Public Health* 1979; 69: 47-52.
15. Svarstad BL, Mount JK, editors. Evaluation of Written Prescription Information Provided in Community Pharmacies; 2001 Dec 21. University of Wisconsin-Madison, School of Pharmacy, Madison: U.S. Department of Health and Human Services and the Food and Drug Administration; 2001.
16. อภิวัฒน์ แก้ววรรณรัตน์. การเขียนแผนการให้ความรู้ทางสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี: โรงพิมพ์ชลบุรีการพิมพ์; 2545. หน้า 73-91.

แบบประเมินสื่อประกอบการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกวารสาริน
สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

แบบประเมินที่ 1.1 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลวารสาริน

โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

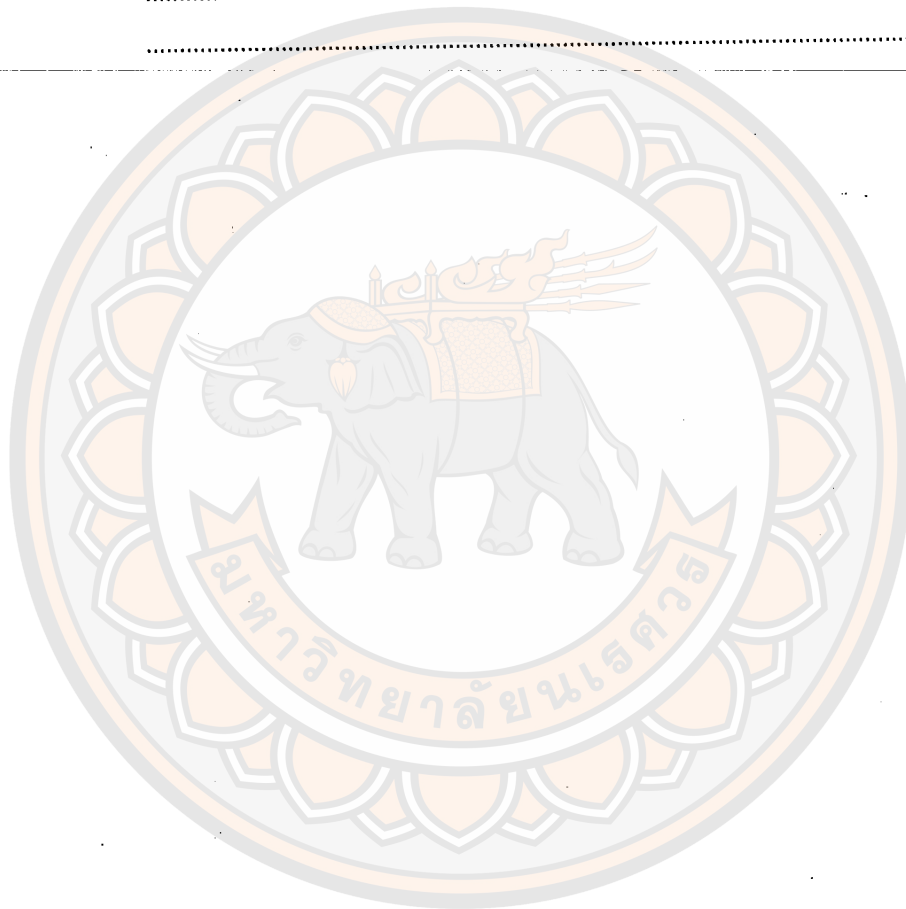
1. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของข้อมูลและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย ประกอบด้วยข้อมูล

- ชื่อสามัญทางยา
 - ถูกต้อง
 - ไม่ถูกต้อง คือ
- รูปภาพแสดงตัวอย่างยาขนาดต่างๆ
 - ถูกต้อง
 - ไม่ถูกต้อง คือ
- ข้อบ่งใช้ของยา
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- วิธีการรับประทานยา
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- ข้อควรปฏิบัติ
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- ข้อควรระวัง
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- อาการอันไม่พึงประสงค์
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- การติดตามผลการใช้ยา
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น ที่ควรเพิ่มเติม ได้แก่
.....
.....
.....
.....

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

- รูปภาพประกอบตามหัวข้อการให้คำปรึกษาโดยทั่วไป
 - ครบถ้วน
 - ไม่ครบถ้วน ส่วนที่ขาดคือ
- คำอธิบายสอดคล้องกับรูปภาพที่แสดง
 - สอดคล้อง
 - ไม่สอดคล้องคือ
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
.....
.....
.....

2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับลักษณะของสื่อ					
2) แบบตัวอักษรมีความเหมาะสม เช่น ดูเป็นระเบียบ					
3) การใช้สีของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับข้อความ เช่น สีตัวอักษรตัดกับสีพื้น สีที่ใช้ดูสบายตาอ่านง่าย					
4) ความยาวบรรทัดมีความเหมาะสม					
5) ระยะห่างระหว่างบรรทัดมีความเหมาะสม					
6) กระดาษที่ใช้มีความเหมาะสมกับลักษณะสื่อ					
7) การเน้นข้อความสำคัญมีความเหมาะสม					
8) การจัดลำดับของหัวข้อมีความเหมาะสม					
9) การใช้รูปภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
10) การใช้รูปภาพทำให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามน่าสนใจขึ้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) รูปภาพมีขนาดเหมาะสมกับขนาดสื่อ					
2) รูปภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการอธิบาย					
3) รูปภาพมีความสวยงาม น่าสนใจ					
4) คำอธิบายประกอบมีความสอดคล้องกับรูปภาพ					
5) คำอธิบายประกอบมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม					
6) คำอธิบายประกอบใช้แบบตัวอักษรที่เหมาะสม					
7) คำอธิบายประกอบใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

**แบบประเมินสื่อประกอบการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกวารังฟาริน
สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก**

แบบประเมินที่ 1.2 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อให้ความรู้ทางสุขภาพ

โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับลักษณะของสื่อ					
2) แบบตัวอักษรมีความเหมาะสม เช่น ดูเป็นระเบียบ					
3) การใช้สีของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับข้อความ เช่น สีตัวอักษรตัดกับสีพื้น สีที่ใช้ดูสบายตาอ่านง่าย					
4) ความยาวบรรทัดมีความเหมาะสม					
5) ระยะห่างระหว่างบรรทัดมีความเหมาะสม					
6) กระดาษที่ใช้มีความเหมาะสมกับลักษณะสื่อ					
7) การเน้นข้อความสำคัญมีความเหมาะสม					
8) การจัดลำดับของหัวข้อมีความเหมาะสม					
9) การใช้รูปภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
10) การใช้รูปภาพทำให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามน่าสนใจขึ้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) รูปภาพมีขนาดเหมาะสมกับขนาดสื่อ					
2) รูปภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการอธิบาย					
3) รูปภาพมีความสวยงาม น่าสนใจ					
4) คำอธิบายประกอบมีความสอดคล้องกับรูปภาพ					
5) คำอธิบายประกอบมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม					
6) คำอธิบายประกอบใช้แบบตัวอักษรที่เหมาะสม					
7) คำอธิบายประกอบใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

แบบประเมินสื่อประกอบการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกวารสาริน
สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

แบบประเมินที่ 2 ประเมินโดยผู้ให้บริการ (Clinician)

โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

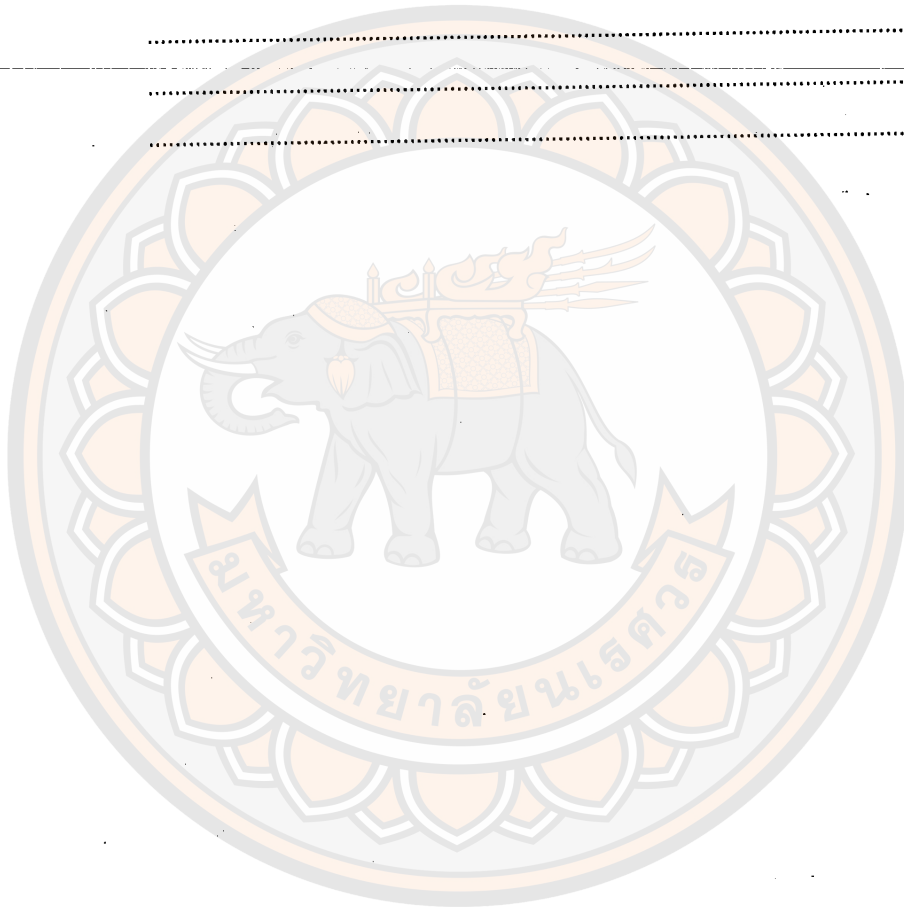
1. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของข้อมูลและความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของสื่อ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย ประกอบด้วยข้อมูล

- ชื่อสามัญทางยา
 - ถูกต้อง
 - ไม่ถูกต้อง คือ
- รูปภาพแสดงตัวอย่างยาขนาดต่างๆ
 - ถูกต้อง
 - ไม่ถูกต้อง คือ
- ข้อบ่งใช้ของยา
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- วิธีการรับประทานยา
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- ข้อควรปฏิบัติ
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- ข้อควรระวัง
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- อาการอันไม่พึงประสงค์
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- การติดตามผลการใช้ยา
 - ถูกต้อง และครบถ้วน
 - ไม่ถูกต้อง / ไม่ครบถ้วน คือ
- ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น นอกเหนือจากนี้ ได้แก่
.....
.....
.....
.....

ภาพลักษณ์ประกอบการให้คำปรึกษา

- รูปภาพประกอบตามหัวข้อการให้คำปรึกษาโดยทั่วไป
 - ครบถ้วน
 - ไม่ครบถ้วน ส่วนที่ขาดคือ
- คำอธิบายสอดคล้องกับรูปภาพที่แสดง
 - สอดคล้อง
 - ไม่สอดคล้อง คือ
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบสื่อ

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับลักษณะของสื่อ					
2) แบบตัวอักษรมีความเหมาะสม เช่น ดูเป็นระเบียบ					
3) การใช้สีของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับข้อความ เช่น สีตัวอักษรตัดกับสีพื้น สีที่ใช้ดูสบายตาอ่านง่าย					
4) ความยาวบรรทัดมีความเหมาะสม					
5) ระยะห่างระหว่างบรรทัดมีความเหมาะสม					
6) กระดาษที่ใช้มีความเหมาะสมกับลักษณะสื่อ					
7) การเน้นข้อความสำคัญมีความเหมาะสม					
8) การจัดลำดับของหัวข้อมีความเหมาะสม					
9) การใช้รูปภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
10) การใช้รูปภาพทำให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามน่าสนใจขึ้น					

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) รูปภาพมีขนาดเหมาะสมกับขนาดสื่อ					
2) รูปภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการอธิบาย					
3) รูปภาพมีความสวยงาม น่าสนใจ					
4) คำอธิบายประกอบมีความสอดคล้องกับรูปภาพ					
5) คำอธิบายประกอบมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม					
6) คำอธิบายประกอบใช้แบบตัวอักษรที่เหมาะสม					
7) คำอธิบายประกอบใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม					

3. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของการนำสื่อไปใช้

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน					
2) สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย					
3) การลำดับเนื้อหาสะดวกต่อการอ่าน					
4) มีความทนทาน เก็บรักษาง่าย					

ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน					
2) มีความทนทาน เก็บรักษาง่าย					
3) การลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนตามกระบวนการให้คำปรึกษา					
4) การพลิกภาพ สามารถทำได้ง่ายและสัมพันธ์กับกระบวนการให้คำปรึกษา					

แบบประเมินสื่อประกอบการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยในคลินิกวารสาร
สถาบันวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

แบบประเมินที่ 3 ประเมินโดยผู้ป่วย (Consumer)

โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อมูลผู้ประเมิน

เพศ ชาย หญิง

อายุ _____ ปี

อาชีพ _____

ระดับการศึกษา _____

ระยะเวลาที่ใช้ยารักษา _____

สมุดประจำตัวผู้ป่วย

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) สามารถอ่านข้อความได้ชัดเจน					
2) เนื้อหาชัดเจน เข้าใจได้ง่าย					
3) รูปแบบของสื่อดูน่าสนใจ น่าอ่าน					
4) ขนาดของสื่อเหมาะสมต่อการใช้งาน					
5) สามารถหาข้อมูลที่ต้องการอ่านได้ง่าย					
6) สื่อนี้มีประโยชน์ต่อท่าน					

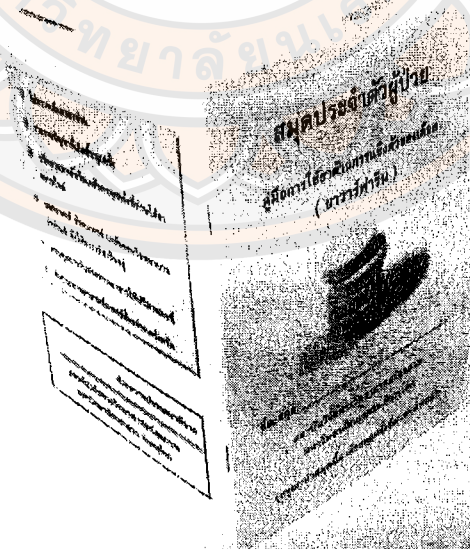
ภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษา

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) รูปภาพสามารถมองเห็นได้ชัดเจน					
2) คำอธิบายสามารถอ่านได้ชัดเจน					
3) รูปแบบสื่อมีความสวยงาม ดูน่าสนใจ					
4) สื่อนี้สามารถช่วยให้เข้าใจคำอธิบายได้มากขึ้น					

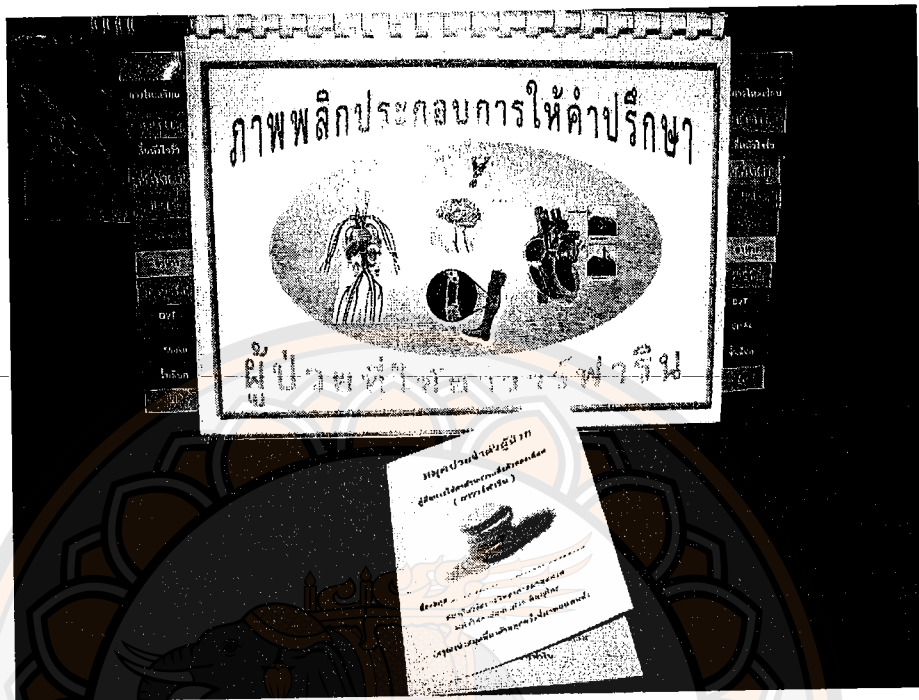
ภาพประกอบการทำโครงการวิจัย

รูปที่ 1 สื่อภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ไชยวาร์ฟาริน

รูปที่ 2 สื่อสมุดประจำตัวผู้ป่วย

รูปที่ 3 สื่อภาพพลิกประกอบการให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ไฮยาร์ฟาริน และสมุดประจำตัวผู้ป่วย (ปรับปรุง)

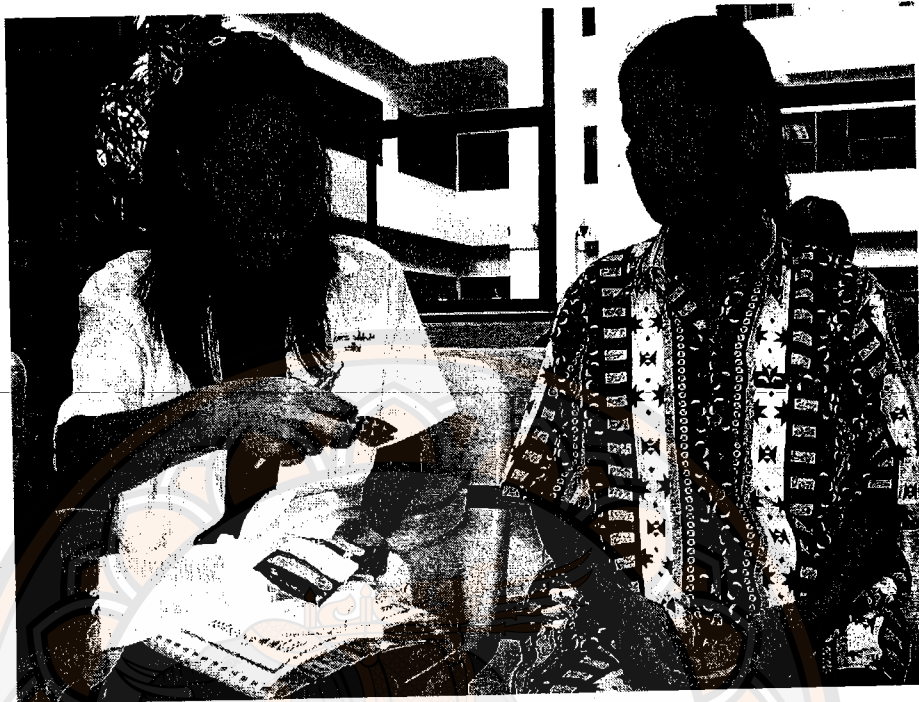
รูปที่ 4 เกสัชกรให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยที่ไฮยาร์ฟาริน

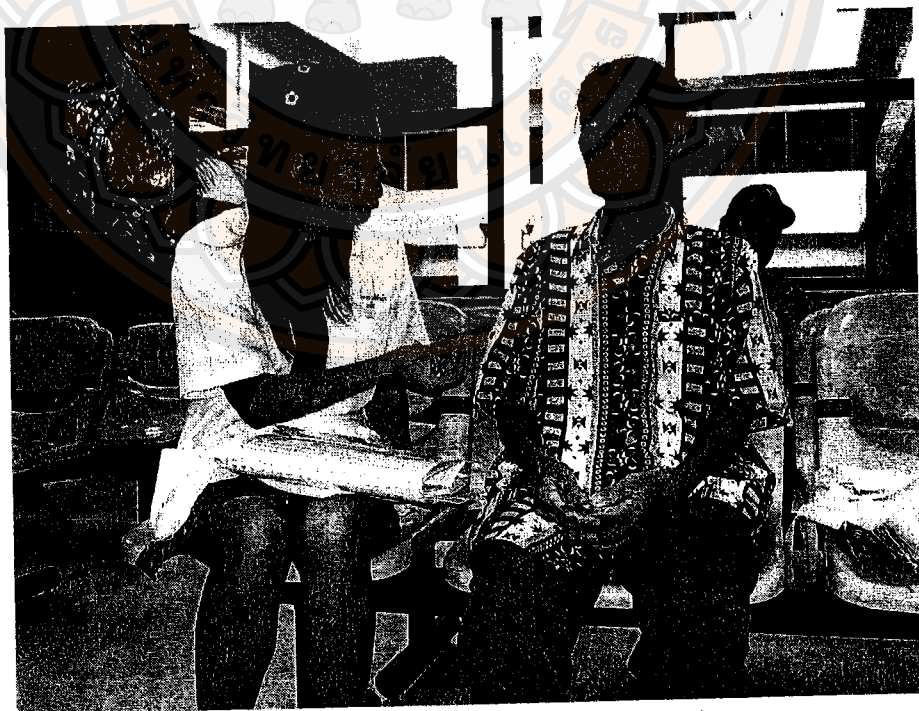
รูปที่ 5 เกสักรอธิบายเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ใช้ยาแก้ผู้ป่วยโดยใช้สื่อภาพพลิก

รูปที่ 6 เกสักรอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสมุดประจำตัวผู้ป่วย

รูปที่ 7 เกสัชกรสอบถามการใช้ของผู้ป่วย

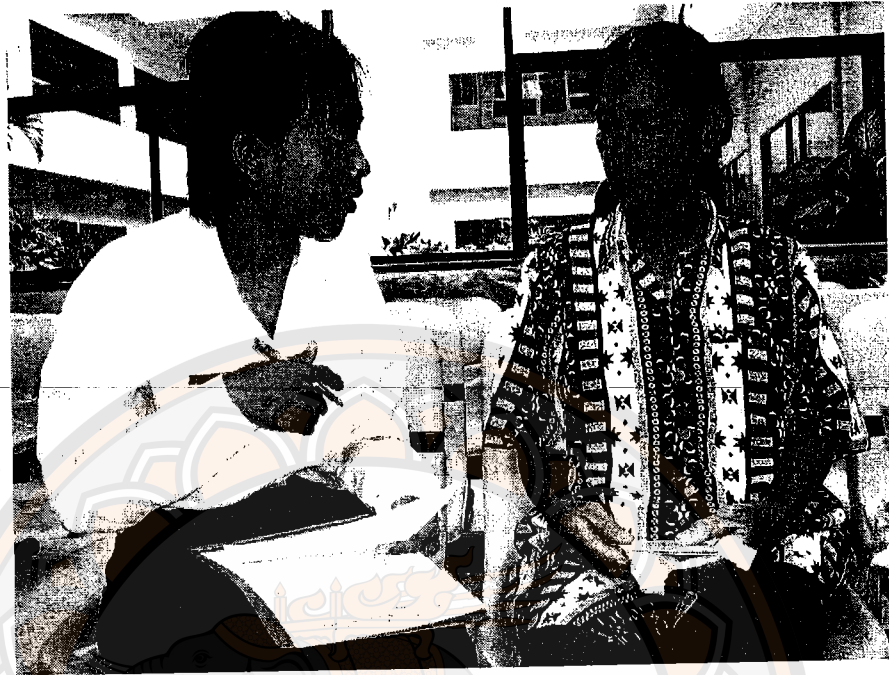
รูปที่ 8 เกสัชกรให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย

รูปที่ 9 เกสัชกรอธิบายเกี่ยวกับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ใช้ยาแก่ผู้ป่วยโดยใช้สื่อภาพพลิก

รูปที่ 10 เกสัชกรอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสมุดประจำตัวผู้ป่วย

รูปที่ 11 อธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัยก่อนการเก็บข้อมูลจากผู้ป่วย

รูปที่ 12 ผู้ป่วยประเมินผลหลังจากการใช้สื่อ